

AKÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır.

Heydər Əliyev

DIPLOMAT

№ 08 (472) 22-28 Fevral, Şubat sal. il 2022

Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

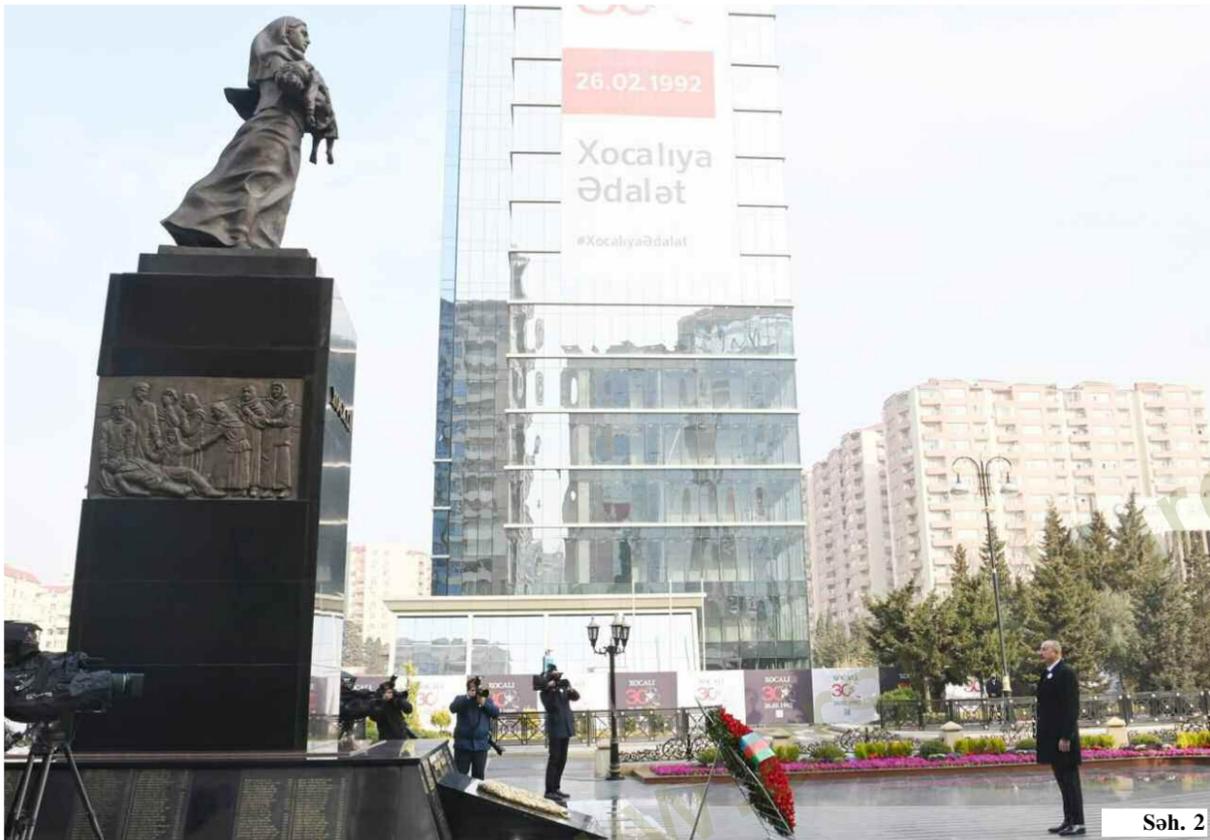
Həftəlik İctimai-siyasi qəzet

Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti:

Həjəyə: 40 qəpik

26 Fevral Xocalı soyqırımı günüdür!

Səh. 2

Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə əlaqədar Bakıda ümumxalq yürüşü keçirilib

Səh. 6-7

Xocalı soyqırımı Kürdüstanın Ərbil şəhərində keçirilən konfranslarda qaldırılıb

Laçın rayon ictimaiyyət nümayəndələri Xocalı faciəsinin 30-cu ildönümü ilə bağlı anım tədbiri keçirmişlər

Səh. 3

‘Ya ku li Şengalê tê kirin binpêkirina mafê mirovahiyê ye

Səh. 13

Xocalı müsibəti. Xocalı dərdi. Xocalı faciəsi...

Səh. 10

Имя академика Надира Надирова увековечено в Казахстане

Səh. 19

‘DAÎŞ ji bo herêm û hemû cîhanê xetereyêke mezin e’

Səh. 13

Известному курдскому травматологу Казахстана 70-лет

Səh. 20

Səh. 11

“Xocalı soyqırımı bütün bəşəriyyətin faciəsidir”

Səh. 8-9

ERMƏNİLƏRİN “DƏNİZDƏN DƏNİZƏ” ERMƏNİSTAN XÜLYASINI GÖZÜNDƏ QOYAN İSMAYİL AĞA SIMKO

Səh. 4

Sed hezaran kes, bona komkûjîya Xocalîyê meşîyan

Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə əlaqədar Bakıda ümumxalq yürüşü keçirilib

XX əsrdə bəşər tarixinə Xocalı soyqırımı kimi daxil olan qanlı faciənin 30-cu ildönümü ilə əlaqədar Bakıda ümumxalq yürüşü keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva yürüşdə iştirak ediblər.

Yürüş iştirakçıları Xətai rayonunda ucaldılan Xocalı abidəsinin yerləşdiyi əraziyə gəldilər.

Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımı abidəsinin önünə əklil qoydu, faciə qurbanlarının xatirəsini ehtiramla yad etdi.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva, Baş nazir Əli Əsədov, Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev abidənin önünə gül dəstələri qoydular.

Yürüşdə dövlət və hökumət nümayəndələri, Milli Məclisin deputatları, nazirlər, komitə, agentlik və şirkət rəhbərləri, dini konfessiyaların başçıları iştirak ediblər.

Ümumxalq yürüşünün iştirakçıları abidənin önünə tər güllər düzdülər.

Xalqımız hər il olduğu kimi bu il də Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsini ehtiramla yad edir. Qeyd edək ki, Xocalı soyqırımının anım günü Azərbaycan xalqının birliyinin, milli təəssübkeşliyinin simvoluna çevrilib.

Artıq ikinci ildir ki, xalqımız Bakıdakı Xocalı soyqırımı abidəsinə alnıyaq, başıuca ziyarət edir, çünki düşməndən bütün şəhidlərimiz kimi, Xocalı soyqırımı qurbanlarının da qisası alınıb. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi: "Biz onların cavabını döyüş meydanında verdik, bütün şəhidlərimizin qisasını aldığımız, onların qanları yerdə qalmadı".

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusunun 44 günlük Vətən müharibəsindəki parlaq Qələbəsi 2020-ci il Azərbaycan tarixinə Zəfər ili kimi yazıldı. Güclü siyasi iradə, möhkəm iqtisadi potensial, qüdrətli ordu, xalq-lider vəhdəti, cəmiyyətdəki böyük ruh yüksəkliyi, vətənpərvərlik, əzmkarlıq tarixi Qələbəni təmin etdi. Otuz illik həsrət bitdi, torpaqlarımız mənfur düşmənin işğalından azad edildi, ərazi bütövlüyümüz təmin olundu. Hazırda Azərbaycanın üçrəngli Dövlət bayrağı işğaldan azad edilən torpaqlarımızda – Füzulidə, Cəbrayılda, Qubadlıda, Zəngilanda, Ağdamda, Laçında, Kelbəcərdə, Şuşada dalğalanır.

Azərbaycan xalqı Xocalı soyqırımını heç vaxt unutmur və unutmayacaq. Bir daha 30 il əvvələ qayıdır, o amansız soyqırımını, onun günahsız qurbanlarının xatirəsini yenidən yad edirik. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni hərbi birləşmələri keçmiş sovet ordusunun Xankəndi şəhərində yerləşən 366-cı motoatıcı alayının iştirakı ilə Xocalıda dəhşətli soyqırımı törətdi.

Ümumiyyətlə, son iki əsrdə erməni millətçiləri tarixi Azərbaycan torpaqları hesabına mifik "Böyük Ermənistan" ideyasını gerçəkləşdirmək məqsədilə ardıcıl şəkildə xalqımıza qarşı terror, kütləvi qırğın, deportasiya və etnik təmizləmə siyasəti aparıblar. Xocalı soyqırımı erməni millətçiləri və onların

havadarlarının Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi soyqırımı siyasətinin ən qanlı səhifəsidir. Dünyanın gözü qarşısında baş vermiş, qəddarlığı və amansızlığı ilə fərqlənən bu ağır cinayətə görə

ildə şəhər statusu verilmişdi.

Münaqişənin əvvəlindən - 1991-ci ilin oktyabrından Xocalı mühasirəyə alınmışdı. Şəhərə aparan bütün avtomobil yolları bağlanmışdı, yeganə nəqliyyat

beynəlxalq hərbi tribunalların nizamnaməsində ifadə olunub, sonradan həmin cinayət tərkibi Yuqoslaviya və Ruanda beynəlxalq cinayət tribunallarının nizamnamələrində, habelə Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin

"Qarabağ – Qara bağ" kitabında əksini tapan bəzi faktlar, o cümlədən azərbaycanlıların qırğınında iştirak edən Ermənistanın eks-prezidenti Serj Sarkisyanın söylədikləri deyilənləri bir daha təsdiq edir. "Xocalı

siyasi-hüquqi məsuliyyət birbaşa Ermənistanın ozamankı rəhbərliyinin üzərinə düşür.

Xocalı erməni silahlı birləşmələrinin ölkəmizə təcavüzünün kuliminasiya nöqtəsi idi. Erməni faşistlər aylarla mühasirədə saxladıkları bu dinc şəhəri öz havadarları ilə birgə bir gecənin içində yerlə-yeksan etdilər. Dinc əhaliyə amansızlıqla divan tutuldu, 613 nəfər qətlə yetirildi, 1275 nəfər girov götürüldü, 150 nəfərin taleyi hələ də məlum deyil. Qətlə yetirilənlərin 63 nəfəri uşaq, 106 nəfəri qadın, 70 nəfəri ahi insanıdır. Hərbi təcavüz nəticəsində 8 ailə tamamilə məhv edilib, 25 uşaq hər iki valideynini, 132 uşaq isə valideynlərindən birini itirib. Soyqırımı zamanı 56 nəfər xüsusi qəddarlıqla öldürülüb, insanlar diridiri yandırılıb, onlara aqglasıqmaz işgəncələr verilib.

Xocalı soyqırımına qədər də ermənilər Qarabağda azərbaycanlılara qarşı kütləvi qırğınlar törətmişdilər. 1992-ci il fevralın 12-də Şuşanın Malıbəyli və Quşçular kəndlərində törədilmiş qarət və qırğınlar nəticəsində təkə Malıbəyli kəndində 50 nəfər öldürülmüş, onlarla insan yaralanmış və əsir götürülmüşdü.

1992-ci il fevralın 17-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin və Xankəndidəki 366-cı motoatıcı alayın Xocavənd rayonunun Qaradağlı kəndində törətdiyi qırğın nəticəsində kəndin hər 10 sakinindən biri şəhid olub, 104 nəfər və müdafiə dəstəsinin 15 üzvü əsir götürülüb, onlardan 80 nəfəri qətlə yetirilib. Öldürülənlərdən 10-u qadın, 8-i uşaqdır. Ümumilikdə Qaradağlı 1988-1992-ci illərdə 305 dəfə düşmən hücumuna məruz qalmışdı. Bu, Xocalıya aparan yolun başlanğıcı idi. Qaradağlı faciəsinə amansızlığın miqyasına görə ikinci Xocalı da deyirlər.

Əhalisi 7 min nəfər olan Xocalı isə Qarabağda ən böyük yaşayış məntəqələrindən biri idi. Xankəndidən 10 kilometr cənub-şərqdə, Qarabağ dağ silsiləsində və Ağdam-Şuşa, Əsgəran-Xankəndi yollarının üstündə yerləşən Xocalıya 1990-cı

statusunda təkmilləşdirilməklə bir daha təsdiqini tapıb. Xocalıya sonuncu vertolyot isə 1992-ci il yanvarın 28-də enmişdi. Şuşa səmasında mülki vertolyotun vurulması, 40 nəfər azərbaycanlının həlak olması ilə şəhərlə hava əlaqəsi də kəsilmişdi. Yanvarın 2-dən Xocalıya elektrik enerjisinin verilməsi dayandırılmışdı. Şəhər sakinləri ancaq öz fədakarlıqları və qəhrəmanlıqları sayəsində dayanır, müqavimət göstərirlər və yaşayırdılar. Şəhər çox az sayda avtomat və ov tüfəngləri ilə silahlanmış yerli özünümüdafiə dəstəsi, yerli milis qüvvələri və Milli Ordunun kiçik heyətli döyüşçüləri tərəfindən müdafiə olunurdu.

Fevralın ikinci yarısından başlayaraq Xocalı erməni silahlı dəstələri tərəfindən mühasirəyə alındı və hər gün topların, ağır texnikanın atəşinə, erməni dəstələrinin həmlələrinə məruz qaldı. Şəhərə amansız hücum hazırlıq fevralın 25-də axşam sovet ordusunun 366-cı alayının hərbi texnikasının döyüş mövqələrinə çıxması ilə başladı. Xocalıya hücum tanklardan və zenit toplardan açılan 2 saatlıq atəşdən sonra həyata keçirildi. Şəhərə 5 istiqamətdən hücum edildiyinə görə, əhali Əsgəran istiqamətində qaçmaq məcburiyyətində qalmışdı. Amma tezliklə aydın oldu ki, bu da, məkrli hiylə imiş. Erməni silahlı dəstələri Naxçıvanı kəndi yaxınlığında əhalinin qarşısını kəsdi və onları gülləbarana tutdu. Qarlı aşırımlarda və meşələrdə taqətdən düşən insanların çoxu məhz Əsgəran-Naxçıvanik düzündə xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirildi.

Ermənilərin Xocalıda azərbaycanlılara qarşı həyata keçirdiyi kütləvi qırğının soyqırımı aktı olmasını beynəlxalq hüququn normaları da təsdiqləyir. Belə ki, soyqırımı cinayətinin hüquqi məzmunu BMT Baş Assambleyasının 1948-ci il 9 dekabr tarixli 260 nömrəli Qətnaməsi ilə qəbul edilmiş "Soyqırımı cinayətinin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında Konvensiya" ilə müəyyən edilib. Xocalı soyqırımı mahiyyət etibarilə beynəlxalq cinayət kateqoriyasına aiddir. Bu kateqoriyadan olan cinayətlərin əsas tərkibi İkinci Dünya müharibəsindən sonra yaradılmış

Statusunda təkmilləşdirilməklə bir daha təsdiqini tapıb.

Xocalı soyqırımına hüquqi-siyasi qiyməti ilk dəfə ümummilli lider Heydər Əliyev verib. Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə 1994-cü il fevralın 24-də Milli Məclis "Xocalı Soyqırımı Günü haqqında" qərar qəbul edib. Ümummilli Lider 1994-cü il martın 1-də Xocalı soyqırımı ilə bağlı xüsusi Fərman imzalayıb. Sonrakı dövrdə Milli Məclisin qərarı ilə 26 fevral "Xocalı soyqırımı və milli matəm günü" elan olunub. Prezident Heydər Əliyev 1997-ci il fevralın 25-də "Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə sükut dəqiqəsi elan edilməsi haqqında" növbəti Fərman imzalayıb. "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" 1998-ci il 26 mart tarixli Fərmandə deyilir ki, 1992-ci ilin fevralında ermənilər Xocalı şəhərinin əhalisinə misli görünməyən divan tutdu. Tariximizə Xocalı soyqırımı kimi həkk olunan bu qanlı faciə minlərlə azərbaycanlının məhv edilməsi, əsir alınması, şəhərin yerlə-yeksan olunması ilə nəticələndi.

Xocalı soyqırımının dünya ictimaiyyətinə çatdırılması hər zaman Prezident İlham Əliyevin fəaliyyətinin mühüm istiqamətləri sırasındadır. Bu dəhşətli soyqırımının dünyada tanıtılmasında Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın da müstəsna xidmətləri var. Fondun "Xocalıya ədalət!" kampaniyasının sistemli fəaliyyətinin nəticəsidir ki, dünyanın 17 ölkəsi, ABŞ-ın 24 ştatı və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xocalıda ermənilər tərəfindən törədilmiş cinayətləri soyqırımı kimi tanıyan qərar və qətnamələr qəbul ediblər. "Xocalıya ədalət!" kampaniyasının məqsədi beynəlxalq ictimaiyyəti Xocalı soyqırımı haqqında məlumatlandırmaq, qətləmə beynəlxalq aləmdə mənəvi-siyasi qiymət verilməsinə və bu qanlı qırğının qurbanlarının xatirəsinin anılmasına nail olmaqdır.

Təəssüf doğuran məqamlardan biri isə Xocalıda hərbi əməliyyatlara rəhbərlik edənlərin hələ də cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmamasıdır. Britaniyalı jurnalist Tomas de Valin

hadisələrinə qədər azərbaycanlılar fikirləşirdilər ki, ermənilər mülki əhaliyə əl qaldıra bilməzlər. Biz bu stereotipi qırmağa nail olduq", - deyən Sarkisyan "biz bu barədə bərkəndən danışımağı üstün tuturuq" əlavə edib. Bu faktlar bir daha ermənilərin tarix boyu azərbaycanlılara qarşı yürütdüyü mənfur siyasətin, kin-küdurətin davam etdiyini, Xocalıda baş verənlərin əvvəlcədən planlaşdırılmış soyqırımı siyasətinin mühüm tərkib hissəsi olduğunu təsdiqləyir.

Xocalı soyqırımını törətməklə erməni millətçiləri məkrli məqsədlər güdüdü. Xalqı qorxutmaq, vahimə yaratmaq, onun mübarizə əzmini qırmaq, torpaqların işğal faktı ilə barışmağa məcbur etmək. Amma hiyləgər və amansız düşmənin niyyətləri baş tutmadı. Azərbaycanda torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda hər an şəhid olmağa hazır olan vətənpərvər nəsil yetişdi və 30 illik işğala qəhrəmanlıqla son qoydu. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev deyib: "Ermənilərin fikri özlərinə getməsin. Onlar, bəlkə də, öz tarixi vətənini unuda bilərlər. Azərbaycan xalqı heç vaxt öz tarixi vətənini unuda bilməz. Bu gün qaçqın şəhərciklərində, Bakıda, başqa yerlərdə Dağlıq Qarabağdan, işğal edilmiş bölgələrdən olan ailələrdə doğulan uşaqlar bir amalla, bir arzu ilə yaşayırlar ki, doğma torpaqlarına qayıtsınlar". Milli ideyaya, güclü siyasi iradəyə əsaslanan bu fikir 2020-ci ilin sentyabrında real həyatda da öz təsdiqini tapdı. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin çağırışı ilə ayağa qalxan igid oğullarımız bədnam düşmənin işğalçılıq siyasətinə, gündən-günə daha da böyüyən iddialarına, yeni işğalçılıq planlarına birdəfəlik son qoydular və xalqımızın tarixinə parlaq Qələbə yazdılar. Haqq-ədalət bərpə olundu.

Bu gün xalqımız XX əsrin ən dəhşətli qırğınlarından biri olan Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsini qalib ölkə, qalib xalq kimi ziyarət edir. Düşməndən bütün şəhidlərimiz kimi, Xocalı soyqırımı qurbanlarının da qisası alınıb. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Laçın rayon ictimaiyyət nümayəndələri Xocalı faciəsinin 30-cu ildönümü ilə bağlı anım tədbiri keçirmişlər

Xocalı faciəsinin 30-cu ildönümü ilə bağlı Laçın Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatında təşdiq edilmiş tədbirlər planına uyğun

2022-ci il 26 fevral tarixdə Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli, hüquq mühafizə orqanlarının və idarə, müəssisə,

nümayəndələri, o cümlədən şəhid ailələri, Qarabağ müharibəsi əlilləri, veteranları tərəfindən Taxta Körpü qəsəbəsində şəhidlərinin xatirəsinə ucaldılmış "Şəhidlərin Xatirə Kompleksi" ziyarət olunaraq abidənin önünə tər qərənfillər düzülüb.

Mərasimdə Xocalı faciəsinin baş verdiyi tarixi məqama nəzər salınaraq, ermənilər tərəfindən dinc əhaliyə qarşı törədilmiş bu vəhşiliyin təkə azərbaycanlılara qarşı deyil, eyni zamanda bütün insanlığa qarşı törədilən qatı cinayət olduğu bildirilərək, bu dəhşətli faciəyə real qiymətinin Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən verilməklə, qətləmin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına başlandı, bu gün də ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva tərəfindən bu missiyanın uğurla davam etdirilməklə faciənin dünyanın onlarla ölkəsində soyqırımı kimi tanınmasına nail olduğu bildirilmişdir. Anım tədbirində düşmən tapdığı altındakı torpaqlarımızın Şanlı ordumuz tərəfindən 44 günlük Vətən müharibəsində azad edilməsindən danışıqlara, artıq bütün şəhidlərimizin narahat ruhlarının rahatlıq tapdığı vurğulanmışdır.

olaraq cari ilin fevral ayı ərzində rayonun idarə, müəssisə, təşkilat, inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndəliklərində və ümumtəhsil məktəblərində silsilə tədbirlər keçirilmiş, milli azadlıq uğrunda mübarizəyə həsr olunmuş sənədli və bədii filmlərin nümayişi təşkil edilmiş, rayonun bütün tədris müəssisələrində Xocalı faciəsinə həsr edilmiş xüsusi dərslərin keçirilməsi, 26 fevral günü Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağının endirilməsi təmin olunmuşdur.

təşkilat rəhbərlərinin, şəhid ailələri və çoxsaylı rayon sakinlərinin iştirakı ilə Ağcabədi rayonunun Taxta Körpü qəsəbəsində Xocalı faciəsinin 30-cu ildönümü ilə bağlı geniş ümumrayon tədbiri keçirilmişdir. Taxta körpü qəsəbəsi ərazisindəki Şəhidlərin Xatirə Kompleksi qarşısında rayon sakininin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunmuş, onların ruhuna dualar oxunmuşdur. Tədbirdə rayon rəhbərliyi, ictimaiyyət

Tərtərə Xocalı faciəsinin qurbanları ehtiramla yad edilib

Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, veteranlar, qazilər və ictimaiyyət nümayəndələri ilə birlikdə XX əsrin ən dəhşətli faciələrindən olan Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə əlaqədar Tərtər şəhərində şəhidlərin xatirəsinə ucaldılmış Abidə Kompleksini ziyarət ediblər. Faciə qurbanlarının və eləcə də müstəqilliyimiz, torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda canından keçən bütün şəhidlərimizin ruhuna dualar oxunub, abidə önünə gül dəstələri düzülüb.

Sonra uşaqların faciəyə həsr olunmuş əl işlərindən ibarət sərgiyə baxış keçirilib. Sərgidə nümayiş etdirilən hər bir eksponatda, hər bir şəkildə xocalıların fəryadı, harayı əks olunub. Uşaqların rəsmlərində faciə ilə bərabər Qələbə ruhu da əksini tapıb.

Tədbirdə qeyd olunub ki, bu gün

Xocalı qurbanların yarımçıq qalmış arzuları gerçəkləşib, torpaqlarımız işğaldan azad edilib. Böyük Qələbəmizdən sonra indi şəhidlərimizin ruhu rahatlıq

tapıb. Çünki Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin, rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusu onların intiqamını alıb.

Xocalı soyqırımı XX əsrin ən dəhşətli faciəsidir

YAP Samux rayon təşkilatında karantin qaydalarına uyğun olaraq Xocalı faciəsinin 30-cu ildönümünə həsr edilmiş "Xocalı soyqırımı

əl atıblar. Belə ki, "böyük Ermənistan" xülyası ilə yaşayan ermənilər öz çirkin məqsədlərinə çatmaq üçün xarici himayədarlarının köməyi ilə

Xocalının əliyalin sakinlərinə qarşı törətdikləri vəhşiliklər unudulmadı. Əksinə, illər keçdikdə qaysaq bağlamayan yaralar göynədi, xalqımıza qarşı soyqırımı törədənələrə nifrət artdı. 44 gün davam edən müharibədə qalib gələn Azərbaycan Ordusu Ermənistan silahlı birləşmələrini darmadağın etməklə 30 il bundan əvvəl qətlə yetirilən 613 Xocalı sakininin qisasını aldı.

Sonra konfransda iştirak edən fəal YAP üzvləri Ayten Məmmədova, Sərxan Abuzərov, Xəyalə Namazova, Şəlalə Tağıyeva, Rasim İmamquluyev vurğuladılar ki, Azərbaycan xalqı 200 il ərzində erməni millətçi –şovinstlərin davamlı olaraq etnik təmizləmə soyqırımı siyasətinə məruz qalmışdır. Azərbaycanlılar öz tarixi torpaqlarından qovulmuş qaçqın məcburi köçkünə çevrilmiş və bütün bunlar ermənilər tərəfindən kütləvi qırğınlarla müşayiət olunmuşdur. Bu kütləvi və amansız qırğın aktı Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşı çevrilmiş terror siyasətinin təzahürü olmaqla təkə azərbaycanlılara qarşı deyil bütövlükdə insanlığı əleyhinə törədilmiş qəddar cinayət aktıdır. Onlar qeyd etdilər ki, xalqımız bu faciəni heç vaxt unutmayacaq. Faciə zamanı həlak olan insanların xatirəsi həmişə ehtiramla yad olunacaqdır.

"XX əsrin ən dəhşətli faciəsidir" mövzusunda videokonfrans keçirildi. Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Samux rayon təşkilatının sədri Gündüz Bayramov qeyd etdi ki, Qədim Azərbaycan torpaqlarında məskunlaşdırılan ermənilər tarix boyu xalqımıza qarşı xəyanətlərə

müxtəlif vaxtlarda azərbaycanlılara qarşı terror və soyqırımı həyata keçirməklə etnik təmizləmə siyasəti aparıblar. Xocalı faciəsindən 30 il keçməsinə baxmayaraq erməni faşistlərindən və imperiya ordusunun 366-cı motoatıcı alayının narkotik qəbul etmiş əsgərlərinin

Xocalıda baş verənlər birinci Qarabağ müharibəsinin ən böyük və qorxunc kütləvi qırğını olub

Hər il fevralın 26-da dünyanın müxtəlif ölkələrində 1992-ci ildə Qarabağda gedən birinci müharibə zamanı baş vermiş Xocalı şəhərinin faciəsi anılır. Bu barədə "Nezavisimaya qazeta"da dərc olunan məqalədə deyilir.

"O zaman erməni qüvvələri bu Azərbaycan yaşayış məntəqəsini ələ keçirdi və əməliyyatın nəticəsi qaçmağa çalışan yüzlərlə dinc sakinin ölümü oldu. O faciəli hadisələr haqqında

çoxlu kitablar yazılıb, filmlər çəkilib, lakin bütün bunlar qanlı tarixin keçmişdə qaldığını, yaşandığını deməyə imkan vermir. Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı baş verən Xocalı faciəsi 30 ildən sonra da xatırlanır. O zaman Azərbaycan ordusunun müdafiəsi üçün strateji əhəmiyyətə malik olan şəhər bir neçə günlük artilleriya hazırlığından sonra fevralın 26-da erməni silahlı birləşmələri tərəfindən ələ keçirilib. Son günə kimi dinc sakinlər Xocalıda qalmışdı, onların bəziləri təhlükəli yeri tərk etməyə çalışsalar da, hər şey faciə ilə başa çatdı. Hücum başlayandan sonra Xocalı sakinləri Ağdama doğru istiqamət götürərək şəhəri tərk etməyə çalışsalar da, yolda dəfələrlə hücumla məruz qaldılar", - məqalədə deyilir.

Məqalədə bildirilir, qadınlar, qocalar və uşaqlar bir neçə atəş altına düşüb və hücumlara məruz qalıb. "Müxtəlif növ silahlardan qətlə yetirilənlərdən başqa, onlarla dinc sakin, xüsusilə qadın və uşaqlar meşələrdə donaraq ölüb. Mindən çox sakin əsir düşüb. Ekspertlərin məlumatlarına əsasən, hadisədən sonra dörd gün ərzində Ağdama 200 meyit gətirilib, ümumilikdə isə Xocalı faciəsi zamanı 613 nəfər, o cümlədən 63 uşaq, 70 qoca, 106 qadın həlak olub. Baş verənlər birinci Qarabağ müharibəsi dövrünün ən iri və qorxunc kütləvi qırğını olub. Ən dəhşətli isə o idi ki, şəhidlər meyitlərin üzərində güllə və qəlpə yarası olmayan, qəsdən törədilən xəsarətlər görüb. Dinc sakinlər, o cümlədən qocalar və uşaqlar heç bir bəraəti olmayan mənasız qırğının qurbanı olub", - məqalədə deyilir.

trend.az

Suraxanı rayonunda Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümünə həsr olunan silsilə tədbirlər davam etdirilir

Fevralın 25-də Xocalı soyqırımı ilə əlaqədar növbəti anım tədbiri Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyətinin, YAP Suraxanı Rayon Təşkilatının və Səttar Bəhlulzadə adına Xarici dillər təmayüllü Respublika Gimnaziyasının birgə təşkilatçılığı ilə keçirilmişdir. Tədbirdə Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əziz Əzizov, YAP Suraxanı rayon təşkilatının sədri Vüqar Seyidov, RİHB-nin müavini Könül xanım Axundova, Xocalı şəhidləri, gimnaziyanın müəllim və şagird kollektivi iştirak etmişlər. Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əziz Əzi-

zov çıxışında Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Zəfər qazandığımız 44 günlük Vətən müharibəsində tarixi ədalətin bərpa olunduğunu, Xocalı qurbanlarının və bütün Şəhidlərimizin qisasının alındığını bildirərək onların ruhunun şad olduğuna əminliyini ifadə etmişdir. Həmçinin, RİH başçısı Xocalı haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, bu faciənin xalqımıza qarşı soyqırım aktı kimi tanınması üçün Azərbaycan dövlətinin bütün zəruri addımları atıldığını bildirmişdir. Tədbirdə YAP Suraxanı Rayon Təşkilatının sədri Vüqar Seyidov, Xarici dillər təmayüllü Respublika Gimnaziyasının direktoru Xəyalə Veyisova, Xocalı şəhidləri və jurnalist, nəğməkar şair Gülxar Əmrahqızı çıxış etmişlər.

Qanlı gecənin dəhşət səhnələri Səttar Bəhlulzadə adına Xarici dillər təmayüllü Respublika Gimnaziyasının şagirdlərinin ifasında hazırlanmış bədii kompozisiya ilə canlandırılmışdır. Həmçinin, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti və "Regional İnkişaf" İctimai Birliyi ilə birgə hazırlanan və azyaşlı uşaqlar üçün nəzərdə tutulan Vətən müharibəsində qazanılan Zəfər və müdrik sərkərdəyə həsr edilən "Bizim böyük Qələbəmiz" adlı kitabın təqdimatı keçirilmişdir.

Sed hezaran kes, bona komkûjîya Xocalîyê meşîyan

Ev roj, 26-ê şûbatê sed hezaravan kes, bi serokê komara Azerbaycanê birêz Îlham Elîyêvva, ji meydanê ``Azadî``yê heya peykela şehîdên Xocalîyê meşîyan û gul û sosinava şehîda bîr anîn. Serokê komara Azerbaycanê birêz Îlham Elîyêv der bare komkûjîya-qetlîyama Xocalîyê axifî û got: ``Emê komkujîya-qetlîyama Xocalîyê çawa ``Komkûjîya Gel`` li cîhanê bidine nasandin... *Trajêdîya-şepûka û komkûjîya gellên bajarê Xocalîyê...*

Li qurna (sedsala) XX-a, XOCALÎ wek Helepçe, Dêrsim, Mahabat komkûjîyek ji alîyên nijatparêzên ermenî bi harîkarîya eskerên sor, yê sovêtêye berê hat qetandin.

Di sala 1992-a, şeva ji 25-a derbasî 26-şê şûbatê li bajarê haşitî xwaz Xocalîyê şepûkek, komkûjîyek ji alîyên ``mirovahî``-yê, ji alîyên ermenîyan hat kirin. Dijminên nijatparêz wê şevê bajarê Xocalîyê bi xwîna gel sor ``xemiland``.

Li Qerebaxê şer dom dikir, Xocalî navçek li navbera Qerebaxê û Axdamê bû, hê şer ne gêhêstibu wur, ne dihate aqilê tu kesî ermenî wê wextekî şeva zivistanê êriş bike ser bajarê Xocalîyê û gellên am û tam qetlîyam bikin. Her der bi berfa sipî hatibu xemilandin.

Roja 25-ê şeva şûbatê, derbasî 26-a bunê bi harîkarîya korpûsa tangên û topên rusaye 366-a eskeranva êrişî bajarê Xocalîyê kirin û jin-zarok, kal-pîr, keç-xortên dest vala hatin qetlîyam kirin. Yê dîl ketî hê jî tu agahî jê tunene, yê ku revîbûn daristanê bi serma şehîd ketibûn.

Hinek xwe gîhandibun gundan û silamet mabun. Lê miqabin wê şevê faşîstên ermenî 613 mrov qetl kiribûn, kîjanî ku ji wana 63 kes zarok, 106 kes jin, 70 kes kal û pîrbûn. 8 malbet bi tamamî hatine tunekirin, 25 zarok dê û bavên xwe unda kirine, 130 zarok hinek bavên xwe, hinek jî daykên xwe unda kirine. 487 mirov kîjanîku ji wana 76 zarok giran brîndar bibûn. 1275 mrov dîl birine, 150 mirov undaye.

Hine kesên ji Xocalîyê saxin, agahî didin wekî, pîrranîyê gellên Xocalîyê azerî û kurd bune û serkarê dewleta Azerbaycanêye wî çaxî, Ayaz Mutellîbov bi zane Xocalî bê parastin hiştine û bona wê jî bû sedemê qetlîyamê. Heya hatina Hêyder Elîyêve hertim zindî, tu kes pîrsa Xocalîyê dernedixiste rojevê, wextê Hêyder Elîyêve hertim zindî hat ser kar, bajarê Xocalî wek bajarê şhîda nav kir û buyerên Xocalîyê derxifte rojeva Azerbaycanê û cîhanê. We rojê, 26-ê şûbatê çawa roja komkûjîyê elam kir. Her sal gellên Azerbaycanê, 26-ê şûbatê wek roja komkûjîyê derbas dikin û dengên xwe digîhî-nine cîhanê, wekî gelên cîhanê bizanibin ermenî çi şepûk anîne sere gelên Azerbaycanê pîranî sere gelên azerî û kurd. Daxwazîya me ewe wekî, rewşenbîrên me wek Çeto Omerî bên Azerbaycanê, agahî hildin, ji van buyaran agahdarbin û agahîyê bidine sazîyên gelên me wusa jî sazîyên cîhanê, wekî nijatparêzên ermenî li Ermenîstanê, Laçînê, Kelbecerê, Kubatliyê, Cebrailê çi şepûk anîne serê gelên Azerbaycanê û gelên kurd.

Amadekar: Tahir Silêman

Xocalı soyqırımının bünövrəsi erməni daşnaklar tərəfindən 1897-ci ildə Xanasorda 40000 kürd və türk xalqlarının qətli ilə başlayaraq, Qərbi Azərbaycanda, Qarabağda, Naxçıvanda, Bakı və ətraf rayonlarda və sonda 26 fevral Xocalı soyqırımına qədər gəlib çatmışdır

Kürd yoxsa Erməni Soyqırımı; Fərziyyələr və Həqiqətlər

Hərdən biz ata-babalarımızın nəsihətlərini unuduruq, özü də tez unuduruq. Babam Kürd Musa, ömrünün sonuna-yeni 115 yaşına qədər Qərbi Azərbaycanın Vedibasar əyalətində yaşamışdır. O, hər zaman ermənilərin müxənnət olduqlarından danışardı və bizə tövsiyəsi də o olardı ki, ermənilərə etibar etməyin. Çünki, onlar fürsət düşən kimi, öz pis

məsələsində çox da əhəmiyyətli olmayan bir problemi (demoqrafik ağırlığına görə) önə çıxarır çünki, "tarix boyunca ermənilərlə kürdlər anlaşmamışlar və 1915 -ci ildə erməniləri osmanlılarla birlikdə kürdlər də soyqırma məruz qoyublar".

İlk olaraq, yalnız kompleks bir problem olan erməni - kürd əlaqələri və problem-

komitəsi köhnə başçısı , Ermənistan Kommunist Partiyası köhnə I katibi - AM).

"-Hörmətli Stepan Bogosyan!... Məqalədən ortaya çıxan budur ki , Xanasor hərəketi erməni millətinin yaddaşında qorunduğu kimi reallaşmamış . Bununla nə demək istəyirsiniz? "Ey ermənilər, əgər indiyə qədər erməni fədailərinin (Hayduk) silahlarını qadın və uşaqlara doğrultmadıqlarını və güllələmədiklərini zənn edirsinizsə yanılırsız. Güllələdim ! Həm də necə güllələdimmi demək istəyirsiniz ? Bunumu göstərmək istəyirsiniz? Xalqın gözündə fədailərin əziz xatirəsini alçaltmaq istəyirsiniz? "- Bu məktub " Հայկըրիտը (" erməni aryanlar " , № 63 , 64, Oktyabr , 2005) qəzetində və daha sonra " ՀԱՅԱՍՏԱՆԿԱՆՈՒՄ (" Zovarmari – Ermənilərin səsi ") saytında nəşr olundu.

Vazgen Kazaryanın söz açdığı Xanasor hərəketi haqqında ermənilərin "nariland.com "saytından oxuyuruq: (Xatırladım ki, bu hərəkatı ermənilər müqəddəs hərəkat hesab edirlər N. Ə.)

" Xanasor hərəketi 25-27 İyul 1897 " başlığı altında belə yazılıb: " Xanasor hərəketi erməni döyüşçülərindən ibarət olmuşdur. Bu hərəkatın məqsədi Mazrik Kürd Tayfaları İttifaqını məhv etmək idi. Bu hərəkat Daşnak Partiyası tərəfindən yaradılmışdır. Onların məqsədi bu tayfanın döyüş gücünü məhv etmək və intiqam almaq idi və onlar kürdlərdən intiqam aldılar. (Nəyin intiqamını görəsən? N.Ə) 25 İyul 1897-ci ildə səhərə yaxın vaxtda 250 (başqa qaynaqlara görə, 150-300 arası) döyüşçülərlə bir basqınla Mazrik Kürd Aşiretinə hücum etdilər və zəfər qazandılar

. Məqalədə isə yalnız 25 inansın öldürüldüyü yazılıb. (başqa qaynaqlara görə -20). Bu ortaya çıxan sayı tərəflərin döyüşdə verdikləri itkin sayı deyil . Ayrıca məqalədə izah edildiyinə görə iki erməni keşiş də silahlı qruplarla birlikdə bu hərəkətə qatılmışdır. Xanasora edilən hücumun 1915-ci il hadisələrindən 18 il əvvəl icra edildiyinə diqqət yetirək. 1915-ci ilə gəldiyində kürdlərin yeni bir Xanasor qisası quruplaşdığının yetişdiyini də anlamaq lazımdır. Ermənilərə qarşı nifrət səbəbi olan, erməni fədailərinin hərəketlərinin xatirələrindən gücünü almış bu kürdlərin bir hissəsinin ermənilərə qarşı cəzalandırma əməliyyatlarında iştirak etmiş ola biləcəkləri qəbul edilə bilər. Xanasor hərəketi erməni hərbiçilər tərəfindən edilən tək qanlı hücum deyil Ermənilərin onlarla belə hücumları olmuşdur, lakin Osmanlı hokuməti əhəmiyyət verməmişdir.

Sərhat bölgəsində bir Yezidi Kürd də zamanında mənə buna bənzər bir hadisə söyləmişdir. 1915 -ci il hadisələrindən sonra qaçqın olaraq 1918-ci ildə yaxın qohumlarıyla birlikdə Ermənistandakı Kürd kəndimiz Pampada məskunlaşmışdır. Onun dediyinə görə, kürd kəndi Sorkuli (yüzlərlə evə sahib böyük bir kənd) eyni şəkildə bir gecədə yox edilmiş əhalisi qətlə yetirilmişdir. Gecə vaxtı kəndə hücum edən ermənilər kəndin bütün sakinlərini qətlə yetirmişlər və kəndə od vurub yandırmışlar.

O zaman qətlə yetirilmiş kürdlərin fotosəkillərini çəkəcək və ya hadisələri detallarıyla yazacaq olan kəslər yox idi. Bu

əməllərini həyata keçirəcəklər.

Mən ona qədər erməni-müsəlman davası görmüşəm. "İtlə yoldaş olanın zopası əlində olmalıdır", deyər bəzə nəsihət verərdi. Son günlərdə erməni soyqırımında əhəmiyyətli rol aldığı iddia edilən kürdlər və bu rol səbəbiylə kürdlər tərəfindən ermənilərdən istənilən üzrlər danışılmaqdadır. Görəsən, Xocalı, Xanasor, Sorkuli və bu kimi yüzlərlə şəhər və kəndlərdə aparılan soyqırımınlar üçün erməni daşnakları nə vaxt üzr istəyərək soyqırım iddialarından əl çəkəcəklər. 1915-ci ildə yaşanan acı hadisələrlə üzləşmək nə qədər lazımdırsa , kürdlərin də bütünlüklə olaraq bu qırğında iştirak almadıqlarını söyləmək və müdafiə etmək də bir o qədər əhəmiyyət ifadə etməkdədir. Bu mövzu ilə əlaqədar araşdırmaçı -yazar və dilçilik mütəxəssisi Mamostə Əziz Cəvonun keçdiyimiz aylarda rusca nəşr olunmuş məqaləsindən bəzi məqamları dərc etməyimizi məqsəduyğun hesab etdik.

Doğruları görmək lazımdır ... - Eziz Cəvo

Modest Kolerovun "Yeni partlama nöqtələri: Kürdistan, Qarabağ və Rusiya" başlıqlı məqaləsi içində yaşadığımız dövrdəki dünya siyasətinin bir sıra aktual mövzularına öz prizmasından baxır. Məqalənin yazarının təqdim etdiyi, eyni müddət içərisində yaşanan bu problemlərin strateji və geosiyasi istiqamətlərinin analizlərini özünəməxsus şəkildə təhlil edir.

M. Kolerov deyir ki: " ... Ermənistanın geosiyasi zəifliyi və kürdlərin dövlətin səhnəsinə çıxmaları , obyektiv olaraq bir dəfə daha erməni siyasətində , zəmanət sistemləri arasında - əsgəri olaraq Kollektiv Təhlükəsizlik Razılaşması Təşkilatında , siyasi olaraq da ABŞ və NATO da - sağlam seçki edə bilmə problemini deyil, amma Dağlıq Qarabağın idarəsi

ləri haqqında deyil , eyni zamanda Osmanlı İmperatorluğunda yaşamış digər millətlərin əlaqələri və problemləri haqqında da belə ayaqüstü bir şey söyləmək gərəksizdir. Bu mövzular xüsusi diqqət tələb edir. İkincisi M. Kolerovun ən sonunda dövlətləşmə yoluna girmiş Kürdlərin guya erməniləri soyqırma məruz qoymaları fikri tamami ilə yanlış və absurdur.

Başda deyilməsi lazım olan; yunanlıların , kürdlərin , assurilər və Osmanlı İmperatorluğunda yaşayan türk olmayan digər millətlərin soyqırımlarından olduğu kimi erməni soyqırımının da bu dövlətin siyasətinin bir nəticəsi olduğudur. Soyqırım , bir dövlətin öz vətəndaşlarından bir seqmentə və ya başqa ölkədəki insanlara qarşı tətbiq məhv siyasətidir. Soyqırım termini , nəticələri nə qədər trajik olursa-olsun , dövlət statusunda olmayan millətlər və dini icmalar arasında baş verən qarşıdurmalar üçün istifadə edilə bilməz və onlar üçün etibarlı ola bilməz . Və Osmanlı İmperatorluğunda , kürdlər və ermənilər arasındakı qarşıdurmaların nəticəsi də tragik olmuşdur. Bunu inkar etmək mümkün deyil. Amma soyqırım tamamilə fərqli bir hadisədir . Məqsədi bir milləti və ya dini bir birliyi tamamilə məhv etmək istəyi olan bir dövlət siyasətidir.

Xainlər və günahkarlar öz xalqlarından deyildirlər! Kürdlər bu günə qədər davam etdirilən soyqırım siyasətinə qurban edilmişdir və xainlərin işlədikləri cinayətlər səbəbiylə bütün xalqın cinayət məsuliyyətinə cəlb heç bir dayağının ola bilməyəcəyi kimi ermənilərində bu iddialarının əsası və dayağı yoxdur.

Bir də tarixi həqiqətlərə müraciət edək. Ən başda, Vazgen Kazaryanın məşhur erməni alimi Stepan Boqosyana yazdığı məktuba baxaq. (S. Boqosyan - alim, Sovet Ermənistanı Radio- TV nəşrləri

... Basqın 27 İyulda sona çatdı ".

Bu məqalədə döyüşçülərin əsas olaraq tayfanın kişilərini öldürdüklerini qadın və uşaqlara isə toxunmadıqları yazılır. Amma silahlıların döyüş taktikalarını azca da olsa bilən anlayır ki, ani bir hücumda , hələ ortalıq aydınlanmadan səhərə yaxın, insanın çoxu yuxudaykən bu hücum edilibsə , kişilərin harada , yaşlı qadın və uşaqların harada olduqlarını bilməyin mümkün ola bilməyəcəyini anlar. Bu üç günlük müharibənin sonunda Mazrik Kürd Aşireti bütünlüklə qətlə yetirilmiş, 40.000 qədər insan öldürülmüşdür (bax: <http://www.aztagdaily.com/archives/22143> 40.000 insan öldü)

siyasət bu gün də icra edilməkdə və yenə kimsədən bir səs çıxmır. Kürd xalqı etmədiyi şeylər üzündən günahkar göstərilmə siyasətinin , haqsızlığının və əxlaqsızların əxlaqsızlığının qurbanı olmuşdur. Kürdlər , Osmanlı Dövlət mexanizmində silah vəzifəsi görmüş bu xainləri günahkar elan etmiş olmalarına baxmayaraq, ermənilər qanlı "Xanasor qətləminin" ildönümünü "zəfər günü " kimi, bir bayram kimi qeyd edir və bu hücumu həsr edilən mahnı və marşları oxuyurlar. Erməni siyasi liderləri bu qanlı və faciəli hadisəni tərifləmə və ucaltma fikirlərindən bu günə qədər əl çəkməyiblər..

Şahfəni hazırladı: Tahir Süleyman

Kimliyindən asılı olmayaraq, hər bir Azərbaycan vətəndaşı harada olmağından asılı olmayaraq faciələrimizi, ələlxüsüs Xocalı faciəsini dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıdır!

Xocalı soyqırımını Kürdüstanın Ərbil şəhərində keçirilən konfranslarda qaldırılıb

Kürdüstan bölgəsinin Səlahəddin universitetinin rektoru Əhməd Dzeyinin rəhbərliyi ilə "Osmanlı dönəmində Yaxın Şərqi və Kürdüstanın siyasi durumu" mövzusunda 17 ölkənin iştirakı ilə keçirilən konfransa Azərbaycandan beş nəfərlik nümayəndə heyəti də dəvət olunmuşdur.

İlkin olaraq türkmən Yazıçılar birliyinin sədri və "Yurd" dergisinin baş yazarı, sabiq türkmən millət vekili Əsəd Ərbil, Ərbil

tərəfdəkləri faciələri, ələl xüsüs Xocalı soyqırımını məsələsini gündəmə qoyun. Əvvəlcə onlar tərəddüd etdilər və dedilər ki, bu gündəlikdə yoxdur. Amma mən təkid etdim, Xocalı ilə bağlı apardığımız kitabları, şəkilləri göstərdik. Dedik ki, Səddam Hüseyin kimyəvi silahla insanları kütləvi şəkildə qırıb. Ermənilər isə qırmaqdan əlavə insanların gözlərini çıxarıblar, başlarının dərisini soyublar. Yəni bunlar daha dəhşətlidir. Xocalıda azəri türkləri ilə bərabər kürdlər də olub.

Yeni təkidlə məsələni gündəliyə saldım. XIX əsrdən ermənilərin Qarabağa gətirilməsi, 1915-ci illərdə erməni-türk müharibəsi dövründə camaatın Qərbi Azərbaycandan məcburi İrana mühacirət olunması, Sovet hökuməti dövründə qayıtması, 1937-ci ildə kürdlərin Orta Asiya və Qazaxıstana sürgün olunması, 1947-ci ildə azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycandan kütləvi şəkildə deportasiya edilməsi, Dərələyəz, Zəngəzur mahalalarının boşaldılması məsələlərini tarixi faktlarla gündəmə gətirdim. Xocalı məsələsinə geniş yer verərək orada olan hadisələri, əlimizdə olan məlumatları çatdırdım. Apre-

qeyd etdi ki, bu tarixi bir mövzudur, siyasi mövzu deyil. Dedim o halda icazə verin xaricdən gələn jurnalistlərlə mətbuat konfranslı keçirim. Biz Xocalı ilə bağlı əlimizdə

məlumat verdik, onlara əlimizdə olan vəraqələr payladım. Ayın 20-də mən məsələni Kürdüstan parlamentinin gündəminə qoymağa çalışdım. Lakin Siyasi Bürodan bizə bildirdilər ki, biz Kürdüstan Hökuməti olaraq dəfələrlə Azərbaycan hökuməti ilə diplomatik əlaqələrə girməyə çalışsaq da, bu məsələ hələ də baş tutmayıb. Dedilər 50-yə yaxın ölkənin səfirliyi,

olan 300-400-ə qədər şəkilləri, fakt olaraq çıxartdıq və xaricdən gələn jurnalistlərə təqdim edərək başa saldıq ki, belə bir hadisə baş verib. 50-dən artıq xarici jurnalistə 20 yanvar hadisələrini, Qarabağ hadisələrində partladılmış avtobusları, Bakı met-

konsulluğu Kürdüstan bölgəsində var. Lakin təəssüflər olsun ki, Azərbaycan hökuməti soyqırımına bağlı bizə müraciət etməyib. Ona görə də məsələni Kürdüstan parlamentinə qoya bilmərik. Bu, qanundan kənarıdır. Türkiyənin Ərbildəki konsulunun

şəhərində Yazıçılar Birliyinin konfransında iştirak etmək üçün bizi dəvət etdi. Mövzu "Hələbçədə, Balisanda kürdlərin, türkmənlərin Səddam Hüseyin tərəfindən kimyəvi silahlarla soyqırımına məruz qalması" mövzusunda, yaxşı yazarlara təqdimat keçiriləcəkdi. Əsəd Ərbil başda olmaqla türkmən və kürd şair və yazıçıları bizi də dəvət etdilər və biz konfransa getdik. Yazıçılar Birliyinin konfransında, mən cəhd etdim ki, ermənilərin 1992-ci ildə Azərbaycanda yaşayan türklərə, kürdlərə qarşı

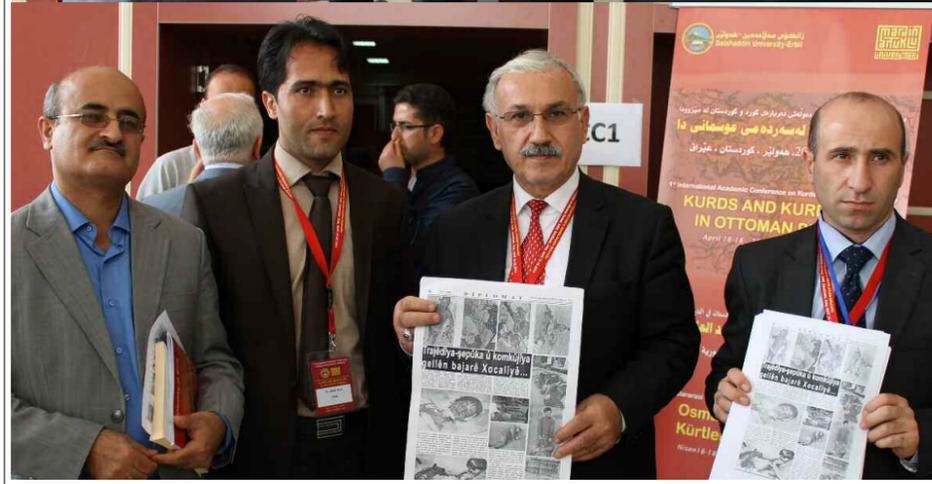
lin 16-da Səlahəddin Universitetində 17 dövlətdən gələn qonaqların iştirak etdiyi konfransda mən Xocalı məsələsini qaldırmaq istədim. Bu zaman konfrans rəhbərliyi

rosundakı terror aktını əks etdirən şəkillər payladım. Onlarda böyük maraq oyandı və dedilər ki, niyə Azərbaycan hökuməti və diasporası bu məlumatları bizlərə çatdırmır, bizimlə əlaqə saxlamır? Mən də onlardan xahiş etdim ki, siz də konfrans rəhbərliyinə deyiniz, Xocalı soyqırımını məsələsini gündəliyə salarsa, biz konfrans iştirakçılarını Xocalı məsələsini şərh edirik. Xaricdən gələn jurnalistlərlə yerli jurnalistlər gedib konfrans rəhbərliyindən xahiş etdilər və bu məsələnin gündəliyə qoyulmasının razılığını aldıq.

Konfrans qabağı biz Xocalı, Qarabağ, 20 yanvarla bağlı 400-dən artıq şəkil və məlumatlar payladım. Ondan sonra mən Xocalı soyqırımını ilə bağlı, Azərbaycanla bağlı geniş çıxış etdim. Çıxışım böyük alqışlarla qarşılandı. Bundan sonra müxtəlif siyasi partiyalarla görüşdük və Azərbaycanın başına gətirilən hadisələri gündəmə gətirdik. Mən universitetin tarix və ədəbiyyat fakültəsində də müəllim və tələbələrle qarşısında seminar keçirdik, tarixi hadisələr, başımıza gələn bəlalər haqqında

müavini İbrahim bəylə görüşdük. O da dedi ki, Xocalı məsələsinin qaldırılması çox yaxşı oldu. Əgər burada Azərbaycan səfirliyi olarsa biz bu məsələni daha qabarıq şəkildə gündəmə gətirə bilərik. Beləliklə biz Azərbaycanla bağlı beş konfrans və seminar keçirdik. Türkmən Yazıçılar Birliyində, Türkmən Mədəniyyət Mərkəzində olduq, Molla Musa Bərzaninin məzarını ziyarət etdik". Tahir Süleyman onu da vurğuladı ki, "Diplomat" qəzetinin idarə heyəti adından İraqda Azərbaycan səfirliyinin açılması üçün ölkə prezidenti İlham Əliyev cənablarına iki dəfə müraciət ediblər, lakin Xarici İşlər nazirliyinin verdiyi cavab sabitliyin olmamasıdır.

Azərbaycanın İraqda səfirliyin açılması haqqında 2010-cu il noyabrın 12-də prezident İlham Əliyevin sərəncamı var. Lakin nədənsə, bu sərəncam indiyə qədər icra olunmayıb. Ermənistanın səfirliyi isə on illərdir İraqda fəaliyyət göstərir. Arzu edirik ki, yaxın zamanlarda Azərbaycanın da səfirliyi Kürdüstan bölgəsində fəaliyyət göstərsin.

Kimliyindən asılı olmayaraq, hər bir Azərbaycan vətəndaşı harada olmağından asılı olmayaraq faciələrimizi, ələlxüsüs Xocalı faciəsini dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıdır!

Kürdüstan muxtariyyətində Azərbaycan söhbəti...

Xocalı faciəsi Ərbil şəhərində anıldı; müxbirimiz Şimali İraqdan yazır...

Azərbaycandan Şimali İraqın Kürdüstan muxtariyyətinin paytaxtı Ərbil şəhərinə gedən 5 nəfərlik nümayəndə heyəti artıq bu ölkəyə çatıb. Məlum olduğu kimi, "Diplomat" qəzetinin baş redaktoru Tahir Süleymanın təşəbbüsü ilə 5 nəfərlik nümayəndə heyəti Səlahəddin Universitetində keçiriləcək "Osmanlı imperiyası dövründə Yaxın Şərqdə ictimai-siyasi vəziyyət" mövzusunda konfransda iştirak etməyə dəvət olunublar.

Heyətdə təşkilatçıların dəvətini qəbul edən "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı Emil Salamoğlu da var. Nümayəndə heyətinin Ərbildə yaşayan kürd və türkmən ziyalıları, eləcə də hökumət təmsilçiləri, ədiblərlə görüşləri

lar. Yalnız şübhələndikləri adamları saxlayırlar. Ərbil İraqın ən sabit bölgəsidir. Ona görə də başqa əyalətlərdən Ərbilə axın var. Şəhərdə tikinti bumu yaşanır. Hər yerdə binalar inşa edilir, parklar salınır. Türkiyə mətbuatının da yazdığı kimi, görünən budur ki, Ərbil gelişməkdə olan yüksək səviyyəli bir paytaxtdır.

Nümayəndə heyəti aprelin 14-də Ərbil şəhərində təşkil olunmuş Kürdüstan Yazıçılar Birliyinin tədbirində iştirak edib. Tahir Süleymanın təşəbbüsü ilə proqramda olmayan Xocalı faciəsi ilə bağlı mövzu gündəmə salınıb və çıxışların sırasında T.Süleyman Xocalı faciəsində ermənilərin başımıza gətirdiyi

nəzərdə tutulur.

Bu görüşlərdən əlavə, müxbirimiz Şimali İraqda ictimai-siyasi vəziyyət haqda reportajlar da hazırlayır. Reportajlarımızın bölgə ilə bağlı ilkin təəssüratları belədir:

"Şimali İraqın sərhəd qapısından şəhər mərkəzinə qədər yoxlanış məntəqələrində əli silahlı polislər şəhərə daxil olan hər kəsə nəzarət edir. Şəhərin giriş-çıxışında hər bir maşın yoxlanılır, maşındakı şübhəli sərnişinlərin pasportlarına baxılır. Burada deyilir ki, polisler terrorçuları bir baxışdan tanıyırlar.

fəlakətləri konfrans iştirakçılarına diqqətinə çatdırıb.

Türkmən Yazarlar Birliyinin sədri Əsəd Ərbil və İdarə Heyətinin üzvü Riyaz Dəmirçi də konfransda dəvət əsasında iştirak ediblər. Tədbirin əsas məqsədi Səddam Hüseynin hakimiyyəti dövründə kütləvi qırğına məruz qalan hələbcəyə dair bədii əsər yazan ədiblərin mükafatlandırılması olub.

Konfransda ölkənin mədəniyyət naziri Doktor Kava Mahmud və Ərbil valisi Nevzad Hadi iştirak ediblər.

Mərasim Hələbcə və Xocalı qətləmə qurbanlarının bir

Xatın, nə də Sonqimidir. Xocalı faciəsi daha ağır və dözülməz olub. Bu ağır yaddaşımızdan heç vaxt silinə bilməz".

T.Süleyman Xocalı soyqırımında qətlə yetirilənlərin statistikasını açıqlayıb və vurğulayıb ki, bu dəhşətli faciə haqda bütün dünya məlumatlı olmalıdır: "Xocalıda 623 nəfər həlak olub, 8 ailə tam məhv edilib, 25 uşaq hər iki valideynini itirib. 230 uşaq bir valideynini itirib.

1275 nəfər əsir götürülüb. Xocalıya 5 milyard manat ziyan dəyib. İnsanlarımızı zülm olunub. Körpələr, yaşlılar, qadınlar amansızlıqla qətlə yetirilib.

dəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlayıb. Hələbcə qətləmə ilə bağlı Ərbil valisi və başqa yetkililər çıxış ediblər.

Daha sonra Tahir Süleymana söz verilib. Azərbaycan mediasında birmənalı qarşılanmayan T.Süleyman "Yeni Müsavat" müxbirinin birbaşa müşahidəsi olan konfransda erməni faşistlərinin Xocalıda azərbaycanlıların başına gətirdiyi müsibətlərdən, vəhşiliklərdən söz açıb. Qeyd edib ki, illər keçdikcə bizi göynədəcək bu faciə xalqımızın yaddaşından silinməyəcək:

"Əksinə, xalqımıza daha dözümlü olmağa, erməni şovinizminə qarşı mətin mübarizə aparmağa səbəb olacaq. Xocalı faciəsi nə Hələpcə, nə

Nə yaxşı ki, Çingiz Mustafayev kimi oğullar həyatlarını təhlükəyə ataraq bu hadisələri çəkib bütün bəşəriyyətə çatdırıblar. Xocalı bizim sağalmaz yaramız, ana-bacılarımızın ah-nələsi, körpələrimizin göz yaşlarıdır". T.Süleymanın çıxışına görə konfrans iştirakçıları ayağa qalxaraq alqışlayıblar. Konfransdan sonra onlar Xocalı hadisəsinin Ş.İraq ictimaiyyətinə lazımı şəkildə çatdırılmamasından şikayətləniblər. Yekunda Ş.İraqın mədəniyyət naziri və Ərbil valisi Hələbcə mövzusunda yazan bədii əsərlərin qaliblərini mükafatlandırılıb.

Emil SALAMOĞLU,
musavat.com
"Diplomat" qəzetinin
240-cı sayından

ERMƏNİLƏRİN "DƏNİZDƏN DƏNİZƏ" ERMƏNİSTAN XÜLYASINI GÖZÜNDƏ QOYAN İSMAYIL AĞA SIMKO

İran Hökumətinin xaincəsinə öldürtdüyü İsmayıl Ağa Sımkonun ölümündən 80 il keçdi.

1880-ci ildə böyük inqilabi hərəkatə başlayan Şeyx Ubeydulla inqilabının yatırılmasından sonra İran Kürdüstanında, əsirət rəisi və dərəbəylərinin rəhbərliyində siyasi və milli məqsədlərlə başlayan hərəkat demək olar ki, sona yetdi.

oğlu Cəfər ağanı Təbrizə dəvət etdi. Yaxşı niyyətli və Qurana inamı olan Cəfər ağa dayısı Mirzə və altı qoruyucusu ilə birlikdə Təbrizə gedir və ilk öncə yaxşı qarşılanır.

O vaxtlar Qafqazlarda ermənilər rus havadarlarının köməyi ilə Türkiyə, İrəvan və Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində və eləcə də Şaumyanın və Mikoyanın planları əsasında Bakıda Azərbaycanlıların soyqırımına başlamışdılar. Onların planlarına görə, bu günkü işğal olunmuş ərazilər, Zəngəzur, Naxçıvan, Gəncə, Qazax, Tovuz, bir sözlə, Kürə qədər olan ərazilər, Bakı və Bakı ətrafı ərazilər onlar tərəfindən soyqırım aparılaraq işğal olunmalıydı.

Nizamül-Səltənə 1915-ci ildə Türkiyədə kürdlər tərəfindən burunları ovularaq geri qayıdan ermənilərin asayışı pozmalarının qarşısını almağa və xalqın güvənliyini saxlamaq işini Cəfər ağaya həvalə etmək istədiyini bildirir. Əl altından isə onu öldürməyin planını hazırlayırdı. Məsələ ilə

Kəlbağı, Cuanruyi kimi əsirətlərin ağır vergi ödəmələri səbəbindən zaman-zaman baş qaldırdıqları üsyanlar gerçəkdə milli məqsədlərdən və yurdsevər bir anlayışdan baş qaldırmışdı.

Muzaffərüddin şah zamanında İran hər baxımdan ağır çətinliklərlə üz-üzə qaldı. Ölkənin gəlir və zənginlik qaynaqları iflasa uğradı. Hər əsirət rəisi özünün bölgəsinə müstəqil hökumət kimi baxırdı. İran Kürdüstanında Səlməs (Şapur), Urmiya (Rzaiyə) və ətrafının ən böyük kürd əsirəti olan Şıkakilər hökumətə tabe olmurdu. Sımko, bütün Şıkaki əsirətinin rəisi olub, Avdoyu boyuna mənsub idi. Sımko olduğu əraziyə hər baxımdan sahib olmuş, dövlətin buradakı hökmünə son vermişdi.

1905-ci ildə Muzaffərüddin şahın avropa səyahətinə çıxdığı bir vaxt Nizamül-Səltənə adlı bir əsilzadə Azərbaycana vali olaraq göndərildi. Nizamül-Səltənə, Şıkaki əsirətini dövlətə boyun əydirmək istəyirdi. Amma bunun Şıkak əsirət rəisi Məhmət ağaya müharibə ilə qalib gələcəyinə inanmırdı. İkiüzlü sümürgəci bütün düşmənlər kimi o da müxtəlif planlar, hiylələr hazırlamağa başladı.

Özlərinə pislik etməyəcəyini və işbirliyi görəcəyini söyləyərək rəsmi bir dəvətlə Məhməd ağanın

bağlı planı həyata keçirməkdən ötrü bura gəlişinin ertəsi günü Cəfər ağa Nizamül-Səltənə ilə görüşmək məqsədilə valiyə aid olan qonaq evinə göndərilir. Ancaq onun öldürülməsi üçün qonaq evinin çevrəsinə tapşırıqla lazımi pusqular qurulmuş, silahlı adamlar uyğun yerlərdə yerləşdirilmişdi.

Cəfər ağa hər şeydən xəbərsiz qonaq evinə gəlir və Qaracadağlı Məhməd Hüseyn xan Zərhami və adamları tərəfindən yaylım atəşinə tutularaq öldürülür. Cəfər ağanın adamları silah səsində hadisə yerinə gəlirlər. Cəsədin aparılmasının qeyri-mümkün olduğunu görüb canlarını qurtarmaq üçün vuruşurlar və iki ölü verərək Uruğ kəndində düşmənlə qarşı-qarşıya gəlirlər. Bu beş kürd qəhrəmanı çətin bir döyüş sonunda bir neçə əsgər öldürərək onların atlarına minir və Kürdüstana dönməyi bacarırlar.

Cəfər ağanın bu şəkildə tələyə salınıb öldürülməsi Məhməd ağa və oğlu İsmayıl ağa Sımkonu dərinlən hiddətləndirdi. Bunun sonucunu İran dövlətinə qarşı mübarizə aparmaq, İran hökumətinin Kürdüstanın bu bölgəsindəki hökmranlığına son verib öz idarəçiliyinə keçirmək qərarına gəlir.

İsmayıl ağa Sımko başqa siyaətçilər kimi istək və arzularını

gerçəkləşdirmək üçün bir-birlərinə düşmən olan Türk və İran dövlətləri arasındakı münaqişədən yararlanmışdır. O vaxtlar Osmanlı-İran sərhədlərini müəyyənləşdirmək üçün təyin edilmiş komissiya fəaliyyət göstərirdi. BMT-nin qərarına görə, Qotol (Qopur) dərəsi və ətrafı İranda, Şıkak əsirətlərinin hakimiyyəti altında olan ərazini Osmanlı dövləti qəbul etmək istəmirdi. Sımko bu anlaşılmamlıqdan yararlanaraq o ərazilərə əl qoyub öz hökmü altına aldı və dövlət elan etdi.

İsmayıl ağanı öldürmək planları

Sımko İran dövləti qarşısındakı mövqeyini bildirdikdən sonra silahlı qüvvə toplamaqla, bölgə üzərindəki hökmranlığını göstərdi.

Azərbaycan valisi Mükərrəmül-Məlik Sımko ilə müharibə etməyin çıxış yolu olmadığı düşüncəsiylə onu xaincəsinə öldürmə planlarını hazırlamağa başladı. Bir bomba şirniyat qutusu həcmində hazırlayaraq Xoydan xüsusi olaraq İsmayıl ağa adına göndərir. Hadisəni İsmayıl ağa belə nəql edir:

"Həyətdə oturmışdım. Uşaqlar bir şirni qutusu gətirdilər. Nənələrinin onlar üçün göndərdiyini güman edərək həməm içinə baxmaq istəyirlər. O anda Heydər Əroğluna Nizamül-Şucadan bir şirni qutusu göndərdiyini və açıqda partlayışdan öldüyünü eşitmişdim. Bir şübhə düşdü içimə. Uzağa götürün dedim. Uzaqlaşdırılarkən bir aydınlıq göründü gözümə. O saat oğlumu qucağıma alaraq özümü yerə atdım. Bomba partladı. Mən qurtuldum, ancaq qardaşım Əli və bir neçə adam öldü".

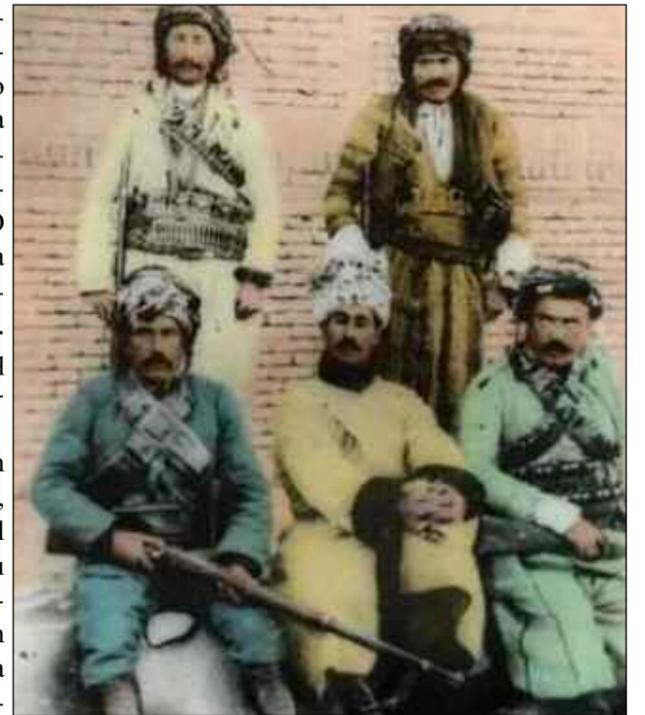
Mükərrəmül-Məlikin bu namərdliyinə görə, 1919-cu ildə İsmayıl ağa Sımko çalışmalarını daha gücləndirərək bölgəni dövlətin əlindən alır və öz hökmü altına salaraq daha da gücləndirdi. Təbriz-Urmiya yolunu tutub, gediş-gəlişi kəsdi. Hökumət yalnız Urmiya gölü üzərindən bölgə ilə əlaqə saxlaya bilirdi.

Erməni-Assuri ordusunun rəhbəri Mar Şəmunun Sımko tərəfindən öldürülməsi

I Dünya Müharibəsi və Türkiyədə ermənilərin Rus-İngilis-Alman-Yunan havadarları tərəfindən bir erməni dövlətinin qurulması planı üzrə ermənilər kütləvi qırğınlar törətdilər, bir milyondan artıq insanı qətlə yetirdilər. Bundan sonra 25 minlik rus-erməni-

assuri ordusu İran ərazisinə keçərək Səlməs, Urmiya və Xoy ətrafında yerləşdilər. Bunlar rus-türk müharibəsi zamanı Çar Rusiyası tərəfindən silahlandırılmışdılar. Amerikalı erməni milyonerlər də onlara arxa dururdular. Başqa bir tərəfdən onların ingilislərlə də əlaqələri vardı. Bu dövlətlər Səlməs, Urmiya və Həkkari arasında qalan ərazidə Erməni-Assuri dövləti qurmaq istəyirdilər. Hətta, Rusiya və İngiltərə kimi iki böyük dövlətin də bu planda barmaqları vardı. Məqsədləri Səlməs, Urmiya bölgəsi ilə Həkkari sərhəddi arasında özlərinə bağlı və Türkiyəyə qarşı bir dövlət qurmaq, sonra isə Van və Həkkarini də bu əraziyə qatmaq istəyirdilər. Bu hədəfə çatmaq məqsədiylə yüksək ingilis nümayəndəsi, assuri, erməni və kürd xalqları arasında bir birlik yaratmaq istəyirdi. Ancaq kürdləri belə bir plana razı salmadan erməni-assuri dövləti qurmaq ideyasını gerçəkləşdirə bilməyəcəklərini yaxşı bildirdilər.

Türkiyədən qovulmuş ermənilərlə assurilər Urmiya və Təbrizə tərəf qaçdıqları zaman qırğına və talana girişdilər. Yerli əhaliinin qırılanı qırıldı, qalanı isə canlarını qurtararaq içrilərə köçməyə

başladılar. Assurilərin rəhbəri Mar Şəmun, qərgahını Səlməs yaxınlığındakı Xosrov ağa qəsəbəsində qurdu və 25 minlik ordu ilə bölgədə ağalıq etmək fikrinə düşdü.

Ermənilərin və assurilərin bu bölgədə yerləşməsi Sımko ağanı narahat etməyə başladı. O, əl altından Azərbaycan bəylərindən, ağalarından kömək istədi. Lakin Sımko ağa bölgədə müstəqillik əldə etdiyindən şah Azərbaycandan ehtiyat edərək böyük bir gücü Azərbaycanda saxlayırdı.

ERMƏNİLƏRİN "DƏNİZDƏN DƏNİZƏ" ERMƏNİSTAN XÜLYASINI GÖZÜNDƏ QOYAN İSMAYIL AĞA SIMKO

Şeyx Ubeydulla, İsmayıl ağa hərakətini şahın gözünü qorxutmuşdur. Neçə illəridi ki, Kürdüstanda ağalar baş qaldırılmış və özlərini müstəqil elan etmişdilər. Lakin rusların, ingilislərin, ermənilərin Amerikadakı havadarları və İran, Türkiyə dövlətləri imkan vermirdilər ki, dünya dövlətləri Kürdüstanı tanınsınlar.

Ona görə İran şahı erməni və assurilərin rus və ingilis havadarlarının Kürdüstan və Azərbaycanda yerləşməsinə göz yumurdu. Ona görə ki, əsrlərdən bəri Kürdüstan inqilablar ocağı olmuşdur. İstər İran, istərsə də Türkiyə parçalanmış Kürdüstanın gücünü, birliyini dağıtmaq üçün həmin ərazilərdə ermənilərlə assurilərin yerləşməsinə göz yumurdular. Ancaq onlar düşünürdülər ki, belə bir dövlətin qurulmasının aqibəti necə olacaqdır.

A. Kəsrəvi "İran Məşrutə Tarixi" adlı kitabında bunları yazır:

"Erməni və Assuri ordusu Urmiya şəhərini asanca ələ keçirdi. Mar Şəmun bir qrup assuri və erməni ilə birlikdə Səlməsa doğru hərəkət etdi. Mar Şəmun İsmayıl ağanı yanıltmaq istəyirdi. İsmayıl ağaya xəbər göndərərək onunla bir yerdə görüşmələrini arzu etdiyini bildirdi. 1918-ci ilin fevral ayında Konəşarda görüşməyi qərara aldılar.

Mar Şəmun yanına silahlı 140 süvari və seçkin adamlar alaraq bir faytona minir və şərtləşdikləri gündə görüş yeri olan Konəşara gəlirdi".

Tədqiqatçı və tarixçi yazar Ələddin Secadi "Kürd inqilabları(başqaldırırlarında)" kitabında göstərir ki, çar Rusiyası, bu ölkədə bolşeviklərə qarşı əngəllər etmək istəyirdi. Bunun üçün üsyanlar ölkəsi olan Kürdüstanın bu bölgəsində yaşayan kürdlərin, ələlxüsus İsmayıl ağanın səsini söndürmək fikrindəydilər. Ruslar Mar Şəmunla danışıqlar apararaq bir anlaşma əldə etdilər: "Bu məmləkətdə İsmayıl ağa var. O, həm çarın, həm də Mar Şəmunun önündə bir əngəldir dedilər. Başlanğıcda kürdlərlə ermənilərin birlikdə bir hökumət qurmalarını əldə etmək məqsədilə Simko ağa ilə görüşmələr etdilər. Ancaq həqiqətdə Simkonu və kürdləri aradan çıxararaq doğrudan doğruya bir erməni və assuri dövləti qurmaq istəyirdilər".

Bu həqiqətə çox bənzəyirdi. Çünki, yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi Mar Şəmunun təlimli 25 min silahlısı varidi. Bunlar əsgəri ordunun komandası altında idi. Arxasında ingilislər və Rus çarının hər cür dəstəyi vardı.

I Dünya Müharibəsinin sonunda ölkədə olan şərait və durum

İsmayıl ağanın qüvvələri isə nə o dərəcədə təlimli, nə də disiplinə sahib idi. Təməldə əsirət qüvvələri birliyi idi. Ayrıca, ona arxa çıxıb silah və cəbhəxana baxımından yardım verən hər hansı bir dövlət də yox idi. Belə olunca Simkonun ortadan qaldırılması ermənilər üçün bir içim su kimi asan olacaqdı.

İsmayıl ağa Simko yaxşı bilirdi ki, erməni və assurilər Türkiyədə kürd bəy və ağalarını bir yerə yığaraq güya kürd dövləti qurmaq planlarını hazırlayırmışlar. Lakin, qəfildən xain ermənilər kürd bəylərini atəşə tutub hamısını güllələyirlər. Ancaq onlardan biri bayırda olduğu üçün atına minib xalqı xəbərdar edir. Beləliklə kürdlər Türkiyədə ermənilərin kökünü kəsir. Əslində isə ermənilər kürd bəy və ağalarını öldürərək, onların türklər tərəfindən qətl edildiyini yayaraq, onsuz da aralarında olan münaqişəni qızıqsıdıraraq iki müsəlmanı bir-birinə qarşı saldıraraq qırmaq istəyirdilər. Bu məsələləri yaxşı bilən İsmayıl ağa Simko hər addımını ölçüb-biçib, düşünülmüş şəkildə atırdı. Necə deyirlər, suyu üfləy-üfləyə içirdi.

Hətta, bir dəfə Simkonun siyasətindən baş açma bilməyən bir kürd bəyi Simkoya qarşı çıxır. Onu başa düşən Simko ona deyir: "Mən səni yaxşı başa düşürəm, narahat olma. Ata-babalarımızın qanı ilə suvarılmış bu müqəddəs torpaqların üstündə nəinki erməni dövlətinin qurulmasını, heç onların ayaq basmalarını da istəmirəm. Səbrli ol, nəticəni görəcəksən".

İsmayıl ağa Simko ilə Mar Şəmun arasında keçən görüşmələr haqqında tarixçi və tədqiqatçı Ələddin Səcadi bunları yazır:

"İsmayıl ağa Mar Şəmunu padşahlar üçün hazırlanan rəsmi qayda ilə qarşılayır. Mar Şəmun dini liderlərin geydiklərə allı-şallı geyimlər içində gələcəkdə bir xalqın rəhbəri olacaq adam kimi, çevrə mühafizələri ilə zərli dörd atlı bir faytona minərək, dördü rus olan və faytonda oturmuş vəziyyətdə üzləri qarşıya və yana baxan atlı yüksək rütbəli əsgərin ikisi Mar Şəmunun arxasında ayaq üstə gözləyirdi. Qılnc dəstəklərinə zümrüd və dəyərli mücəvhərlərlə bəzədilmiş qılınclarını qınından çəkib əllərində tutmuşdular. Bu görkəm padşahlara yaraşan bir görkəm idi. Günəş şüaları düşəndə insan hey-rət içində qalırdı. Mar Şəmun bu biçimdə Teymur ağanın qonaq evinə endi".

Mar Şəmun görüş yerinə çatan vaxt İsmayıl Ağa arxasında bir sıra adamlarla Konəşara gəldilər. Ancaq İsmayıl ağa daha qabaqcadan öz adamlarını Teymur ağanın imarətinə göndərmiş və evin əhatəsində özlərinə uyğun mövqə tutmuşlar.

Mar Şəmun oraya çatınca özü otağa keçib oturur və atlıları tam hazır bir vəziyyətdə eşikdə gözləyirdilər. Kəsrəvi bu haqda belə yazır:

"Bizim Mar Şəmun və Simko görüşməsindən xəbər yox idi. İsmayıl ağanın hadisə haqqında özünün söylədiyinə görə, Mar Şəmun "İndi Kürdüstan deyə adlandırılan bu ölkə bizim, bizim vətənimizmiş. Nə var ki, din Aləmi qarşı-qarşıya bizi bölmüş. İndi birləşməmiş gərəkdir. Ölkəmizi

ələ keçirib birlikdə yaşamağıq. Ordumuz birləşdirsək siz də bizimlə olursanız TƏBRİZİ almaq bizim üçün çox asan olar". Çünki şimalda da rusların köməyi ilə Şaumyan və Mikoyanın rəhbərliyi altında Xəzərdən Qara dənizə, Diyarbəkirdən İran körfəzinə kimi bir federativ dövlət yaradacağıq.

Simko Mar Şəmunun planını öyrəndikdən sonra gülümsəyərək ona "düşünərəm" - dedi. Mar Şəmunu yola salmaq üçün onunla birlikdə bayıra çıxır. Mar Şəmun faytona minən zaman silah səsi eşidilir. **Bu səs istər**

Assuri lideri Mar Şəmun

Kürdüstanı, istərsə də Azərbaycanı ingilis rus havadarları olan erməni, assuri qırğınlarından qurtarır və ermənilərin dənizdən dənizə xülyasını alt üst edərək Lozanadakı erməni plankeşlərin planını alt-üst edir. Mar Şəmun yerə yığılır. Şikəli silahlı gücləri dörd bir yandan Tıqranın və Mar Şəmunun atlı silahlılarına atəş açır və 100-ə qədər seçmə adamlarını öldürürlər. İsmayıl ağa həmin gün Çariyə dö-nür. Ertəsi gün səhər tezdən assur və erməni orduları İsmayıl ağaya qarşı hücum keçirirlər. Ətraf kəndlərin əhalisini qətl edərək heç kimə aman vermirlər. İsmayıl ağa çətin bir qarşıdurmadan sonra Çariya şəhərindən çıxmaq məcburiyyətində qalır.

Mar Şəmunun öldürülməsindən sonra xalq, xüsusilə Səlməsa və Urmiya ətrafındakı əhali erməni və assurilərin qanlı qırğınlarına hədəf oldu, çoxlu insan öldürüldü. Mar Şəmunla danışıqlara gedən zaman İsmayıl ağa Simko Osmanlılardan və Təbrizdən yardım istəmişdi. Və o xəbərdar etmişdir ki, 25-000 nizami orduya qarşı vuruşar lakin bu bir çox əhalinin kütləvi qırğına səbəb ola bilər. İsmayıl ağa Simkoda gözü qorxan şah imkan vermirdi ki, Azərbaycanda bir erkək quş da uçuşsun. Odur ki, Azərbaycandan heç bir yardım gəlmədi. Bir tərəfdən isə İran şahı o ərazilərdə bir erməni və assuri dövlətinin yaranmasının tərəfdarı idi. Ona görə erməni və assurilərə ingilislərin vasitəsilə yardım edirdi.

Amma İsmayıl ağa Simko kürdlərdən ibarət silahlı dəstənin Türkiyədən

yardım gəlməyinə inanırdı. Türkiyədən gələn əsirət qüvvələri və eləcə də İraq Kürdüstanından Şeyx Mahmud Bərzənci qüvvələri gec də olsa köməyə gəldi, erməni və assuri ordularına ağır zərbələr vuraraq məğlubiyyətə uğrattılar. Ermənilər ingilis ordusuna sığınmaq üçün Sayınqəlaya çəkildilər. Mukriyani kürdləri arasında bu il "Çilo ili" olaraq adlandırıldı. Mar Şəmunun öldürülməsindən sonra Rzayidə yaşayan (Urmiya) tarixi yazıçı və tədqiqatçı Əli Dehqaninin dediyinə görə ermənilər və assurilər 109 gün Urmiya bölgəsində qətliaamlar etdilər. Uşaq, qadın, kişi demədən 140 min adamı öldürdülər. Kənd və qəsəbələri talan etdilər.

Yaxşı, Simko heç bir səbəbi olmadan nə məqsədlə Mar Şəmunu öldürdü? Bu haqda müxtəlif fikirlər var. Bəzi tədqiqatçılar Simkonun bu hərəkətini böyük səhv olaraq qiymətləndirdilər. Ancaq bir qism sənədlərə görə Simko Rusiya və İngiltərənin dəstəyi ilə Mar Şəmunun belə böyük bir qüvvə ilə Kürdüstanın bu bölgəsində dövlət quracağına inanmışdır. Xüsusilə M.Şəmunun öldürülməsindən sonra liderliyə gətirilən Petros, Lozan konfransında Kürdüstanda assurilər üçün bir yerin təyin edilməsini istəyirdilər. Tipik Fələstində yəhudilərə yaradıldığı İsrail dövləti kimi. Və ya Lenlə Atatürkün razılışması ilə Araz boyu qədim Azərbaycan torpaqlarının İqdır, Ərzurum, Ağrı, Amasiya, Vana qədər yəni Araz Azərbaycan Cumhuriyyətinin bir hissəsinin Türkiyəyə verilməsinə qarşılıq Türkiyədən qovulmuş və qədim Azərbaycan torpaqlarında yeni qondarma Ermənistan respublikasının yaranması üçün şərait yaratdı və Musavat hökumətini bolşeviklərə təslim etdi.

İrənin adlı-sanlı yazarı və şairi Məliküm-Şüarrayı Bahar "Siyasal Partilərin qısa tarixi" adlı kitabında belə yazır:

"Lozan" konfransında erməni Petros Londonun dəstəyi ilə assur və kəldanilərin ən köhnə millətlərindən olduqları, yurdlarının isə Mosuldan Osmanlı Kürdüstanından və İran Kürdüstanından Urmiyaya qədər olan ərazini onlara verilməsini, ayrıca özləri üçün bəliqli bir mərkəz və iqamətgahın verilməsini tələb edirdilər. Bununla birlikdə assurların İngiltərə və Rusiya üçün müxtəlif xidmətlər etdiklərinə və edəcəklərinə söz verirdilər. Türklərin yürütdükləri çabaların Mar Şəmunun öldürülməsində üzaq bir fikir yoxdur. Hər necə olursa-olsun Simkonun bu planı İngiltərə və Rusiyanın Kürdüstanda və Cənubi Azərbaycanda bir assur - erməni dövləti qurmaq planını pozmuşdur. Cilo məsələsinin yatırılmasından sonra 1919 -cu ilin yazında Simko bölgədəki gücünü artırmaq məqsədilə planlarını hazırladı. Təbriz Urmiya yolunu öz himayəsi altına aldı. 1919-cu ilin sonlarında Sipahandari Azam Azərbaycana vali təyin edildi. Sipahsalar Ziyad Devlə adında birini Urmiya hakimi olaraq göndərmişdir. O, Simkoya qarşı dirənməyə və öz müdafiəsini əldə etməyə çalışdı.

Araşdırdı: Tahir SÜLEYMAN

NƏRİMAN ƏYYUB

SOYQIRIMI OLDU XOCALIMIZDA

İyirmi altı fevral, dəhşətli o gün,
Soyqırımı oldu Xocalımızda.
O gün ürəklərdə qaldı bir düyün,
Qırıldı oğlanlar, məhf oldu qız da.

“Üç yüz altmış altı” vəhşi o alay,
Səpdi Xocalıya mərmilərini.
Mixail Qarbaçov, tayqulağa tay,
Raisa kısıqırdı nadan ərini.

Dünya tarixində belə soyqırım,
Olmamış heç zaman bu vəhşilikdə.
Açıldı neçə min sinədə şırım,
Vəhşilik edildi cüt, ikilikdə.

Kömək eyləməsə sarıqulaqlar,
Erməni kim idi soyqırım edə?
Bizim nökrümüz, tənbel ulaqlar,
Gücü çata bilməz heç vaxt, heç vədə.

Hayfı almasaq, ruhlar inciyər,
Gələn nəsilər də qınayar bizi.
Qəhrəman igidlər, deyil ağciyər,
Göstərer “yan” lara kimliyimizi.

Kimlər eylədilər, yaxşı bilinir,
İndi köklənməli qeyrətlərimiz.
Gecikdikcə yaddaşlardan silinir,
Birləşib, bir yumruq olmalıyıq biz.

Yumruğumuz Koroğlunun yumruğu,
Babək qılıncını götürməliyik!
Baş Komandan buyurmalı buyruğu,
Dığanı Ketidən ötürməliyik!

Alaq Xankəndini, Pənahabadı,
Sonradan Şuşaya dönən şəhəri.
Qovaq ermənini, yaşayan yadı,
Minək Qırat kimi olan kəhəri.

Günahsız Xocalı ahı, naləsi,
Gərək ki, qalmasın yerin üzündə.
Yayılsın dünyaya xalqımızın səsi,
Məhv edək düşməni Cıdır düzündə

Biz almasaq Qarabağı, inciyər,
Nəbinin, Həcərin qəhrəman ruhu.
Cihad elan edib, birləşsək əgər,
Qırırlar erməni, sevinər ahu.

Neçə min günahsız şəhidlərimin,
Qisasını mütləq almalıyıq biz.
Artsın ürəklərdə gündə nifrət, kin,
Tezliklə qələbə çalmalıyıq biz.

22.02.2007

Xocalı müsibəti. Xocalı dərdi. Xocalı faciəsi...

Xocalı faciəsi nə Hələpcədir, nə Zilan dərəsidir, nə Ağrıdır, nə də Dersimdir. Xocalı faciəsi XX əsrdə törədilmiş ən dəhşətli faciədir. Xocalı faciəsi daha ağır, daha dözülməz olmuşdur. 26 fevral 1992-ci il tarixi yaşadıqca bu ağrı heç zaman bu xalqın yaddaşın-

sim döyüşçülərindən ibarət olmuşdur.

Fevralın ikinci yarısından başlayaraq şəhər aramsız olaraq erməni

İllər keçdikcə zaman-zaman bizi göynədəcək bu faciə xalqımızın yaddaşından heç zaman silinməyəcək. Başları kəsilmiş körpələrin fəryadı, bu xalq yaşadığıca heç bir vaxt yaddan çıxmıyacaq. Əksinə Azərbaycan xalqına daha dözümlü olmağa, tarixini unutmamağa, erməni vəhşiliklərinə, erməni şovinizminə qarşı daha mətin mübarizə aparmağa səbəb olacaqdır.

dan silinməyəcək. Bu qanlı faciə nəticəsində 623 nəfər həlak olmuş, 8 ailə tamamilə yer üzündən silinmiş, 25 uşaq hər iki valideyini itirmiş, 230 uşaq isə valideyinlərindən birini itirmişdir.

487 nəfər yaralanmışdır. Onlardan 76 nəfəri uşaqdır. 1275 nəfər əsir götürülmüş, 250 nəfər isə itkin düşmüşdür. 01.04.1992-ci il tarixinə olan məlumata görə Xocalıya 5 milyard manat məbləğində ziyan dəymişdir.

Bəs kimdir günahkar? Əslində Xocalı faciəsi bir neçə ay əvvəldən o dövrlük səriştəsiz hakimiyyət strukturlarının işbilməzliyi ucbatından başla-

silahlı dəstələri tərəfindən, toplardan iri çaplı pulemyotlardan, minaatanlardan, avtomatlardan atəşə tutulmağa başlamışdır.

Bəs yaşamış bu faciələrin günahkarları kimlər idi? Əslində günahkarları kənarında axtarmaq mənasızdır. Əsl günahkar ermənilər deyil, o dövrlük səlahiyyətli dövlət nümayəndələri idi. Vaxtında tədbir görülsə idi. Nə xocalı faciəsi yaşanardı nə də digər rayonlar işğal olunardı. Hətta o dövrlük hakimiyyət bu faciəni xalqdan gizlətməkdən belə çəkinməmişdilər.

Nə yaxşı ki, Cingiz Mustafayev,

şıdı. Çünki başları kreslo, pul, var-dövlət yığmağa qarışmış, Xocalı yaddan çıxmışdı. Heç kəs mühasirədə olan Xocalını, olacaq faciələri başa düşmək, Xocalıların dərdinə şərik çıxmaq, baş verə biləcək təhlükələrin qarşısını almaq istəmirdi. 1991-ci ilin oktyabrından blokadada olan Xocalının quru əlaqəsinin bərpasına çalışmaq əvəzinə, Bakıda oturub hakimiyyət davası ilə məşğul idilər. Xocalıya verilən elektrik enerjisinin 1992-ci il yanvarın 2-dən kəsildiyini, yanvarın 28-də isə sonuncu vertalyotun ora getdiyini bilsələr də, heç bir tədbir görülməmişdi.

Şəhərdə qalanlar əsasən qocalar, uşaqlar, qız-gəlinlər, yerli özünü müdafiə dəstələri, Milli Ordunun bir qi-

onun kimi qeyrətli oğullar var idi. Öz həyatlarını təhlükəyə ataraq bu dəhşətli faciəni, ermənilərin əli ilə 366-cı motoatıcı polk tərəfindən törədilən bu vəhşilikləri bütün dünyaya çatdıran bu şəxslərə allah rəhmət etsin, qəbirləri nurla dolsun ki, bu qanlı tarixi erməni vəhşiliklərini olduğu kimi bütün bəşər övladlarına çatdırmışlar.

O dövrlük hadisələri öz gözləri ilə gören xarici jurnalistlər, belə bir faciənin tarixdə olmadığını bildirərək belə yazırdılar:

“Krua Eveneman” jurnalı (Paris)

25 yanvar 1992-ci il-Ermənilər Xocalıya hücum etmişlər.

Bütün dünya eybəcər hala salınmış meyidlərin şahidi oldu. Azərbaycan-

lılar minlərlə ölənlər barədə məlumat verirlər.

“Sandi Tayms” qəzeti (London).

1 mart 1992-ci il-Erməni əskərləri minlərlə ailəni məhv etmişlər.

“Faynensl Tayms” qəzeti (London)

9 mart 1992-ci il-Ermənilər Ağdama tərəf gedən dinc əhalini güllələmişlər. Azərbaycanlılar 200 nəfərə qədər cəsəd saymışlar.

“Tayms” qəzeti (London)

4 mart 1992-ci il-çoxları eybəcər hala salınmışdır, körpə qızın ancaq başı qalmışdır.

“İzvestiya” (Moskva)

4 mart 1992-ci il-Videokamera qulaqları kəsilmiş uşaqları göstərir. Bir qadının sifətinin yarısı kəsilmişdir. Kişilərin skalpları-baş dərisi soyulmuşdur, ermənilər vaxt itirməmək üçün barmaqdan üzüyü barmaqla, qulaqdan sırğanı qulaqla birlikdə kəsmişlər.

Bütün bunlar Xocalı faciəsinin necə də ağır bir faciə olmasından, xalqımızın başına gətirilən müsibətlərdən, erməni qəddarlığından, erməni vəhşiliklərindən xəbər verir.

Xocalı bizim qan yaddaşımızdır. Xocalı bizim sağalmaz yaramız, uşaqlarımızın göz yaşları, qadınlarımızın, ana və bacılarımızın ah-naləsi, fəryadıdır... Xocalı bizim qanla yuyula biləcək bir ləkəmidir!

Xocalı faciəsi elə bir ağır yüküdür ki, tarix yaşadıqca bu yükün ağırlığını hiss edəcəyik.

Xocalı faciəsi tariximizin qanlı səhifəsidir. Bunu heç vaxt unutmaz olma.

Ey ulu tanrı, Azərbaycan xalqına Xocalı kimi faciə bir daha qismət etmə, ulu tanrı heç bir xalqın taleyinə belə bir qanlı səhifəni yazmasın. Başları kəsilmiş, gözləri çıxarılmış, namusuna təcavüz edilmiş qadınların göz yaşları, ah naləsi bizi hər an döyüşə səsləyir.

Şəhifəni hazırladı: Tahir Süleyman

"Xocalı soyqırımını bütün bəşəriyyətin faciəsidir"

Müşfiq Məmmədli,
Milli Məclisin deputatı

Xocalı faciəsindən 30 il ötür. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni hərbi birləşmələri keçmiş sovet ordusunun Xankəndi şəhərində yerləşən 366-cı motoatıcı alayının bilavasitə iştirakı ilə mühasirədə saxlanılan Xocalı şəhərinə hücumu keçərək onu yerlə-yeksan ediblər. Soyqırım nəticəsində 613 nəfər, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq və 70 qoca xüsusi qəddarlıqla öldürülüb, 487 nəfərə ağır bədən xəsarətləri yetirilib. Eyni zamanda,

8 ailə tamamilə məhv edilib, 130 uşaq valideynlərindən birini, 25 uşaq isə hər iki valideynini itirib. Xain hücum nəticəsində 1275 insan əsir və girov götürülərək işgəncələrə məruz qalıb, onlardan 150 nəfərin, o cümlədən 68 qadın və 26 uşağın taleyi bu günədək hələ də məlum deyil.

Xocalı qətliamı haqqında həqiqətlərin dünya ölkələrinə çatdırılması, bu faciənin xalqımıza yönəlik soyqırımı aktı kimi tanınması üçün Azərbaycan dövləti bütün zəruri addımları atıb. Eyni zamanda Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri xanım Mehriban Əliyevanın fəaliyyətində Qarabağ həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaq, informasiya blokadasını yarmaq, on illərdir erməni diasporu tərəfindən yayılan yalan və uydurmaların qarşısını almaq mühüm yer tutub. Ermənistan silahlı qüvvələrinin Xocalıda törətdiyi qırğınla bağlı Rusiya, Türkiyə, Fransa, Macarıstan, Rumıniya, Belçika, Avstriya, Almaniya, Çexiya, İsveçrə və Gürcüstanda silsilə tədbirlər təşkil olunub.

Xocalı faciəsinin soyqırımı

olması faktı dünyanın bir çox ölkələrinin və beynəlxalq təşkilatların qərar və qətnamələrində öz əksini tapır. Dünyanın 15-dən çox ölkəsi parlament səviyyəsində, eləcə də ABŞ-ın 25-dən artıq ştatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xocalı soyqırımını rəsmi olaraq tanıyıb.

Artıq iki ildir ki, soyqırımın ildönümü fərqli şəkildə anılır. Çünki 30 ildən sonra ermənilər tərəfindən işğal edilmiş torpaqlarımız azadlığa qovuşub, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Xocalı soyqırımını qurbanlarının, həmçinin digər şəhidlərimizin qanı yerdə qalmayıb, qisası alınıb. 2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayan Vətən müharibəsi şanlı Ordumuzun parlaq Zəfəri ilə başa çatıb. Azərbaycan Ordusunun qarşısında aciz qalan Ermənistan kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur olub. Qarabağ Zəfəri milyonlarla həmvətənimizin üreyindəki ağrını azaltsa da, Azərbaycanın XX əsr tarixinin ən ağır faciəsi olan Xocalı qırğını hər birimizin qan yaddaşındadır. Vətənimizin bütövlüyü, var olması uğrunda canından keçmiş şəhidlərimizi hörmət və ehtiramla anırıq!

Sağ dığa istəmirəm,
Boş hədəfə şığıyan
Bir güllə istəmirəm!
Deyin, dünya tanısın
Qoy vəhşi toxumları,
Sözdə dövlət sayılan
Əkiz – "xaç" tulaları.
Hamı savaşa gözləyir,
Mən dava istəmirəm,
Doğmaca torpağımı
Tam azad istəyirəm!
Kürsüdən çıxırmağa
Mif, yarış istəmirəm!
ATƏT özünə gülür,
Mən alqış istəmirəm.
Yenidən dağ aşmağa
Yoxdur daha taqətim.
Didəm qanla dolsa da,
Budur hal vəziyyətim.
Duyan yoxdursa əgər,
Kimə gərək niyyətim?
Qisas alın, baş kəsin,
Qana-qan istəyirəm!
Ey şanlı Milli Ordum,
Mərhəmət istəmirəm.
Haylar ölü can versin
Canlı can istəmirəm.
Əsir kimi sağ qalan
Bir canlı istəmirəm,
Yaşamaq istəyirəm,
Yaşamaq istəyirəm!

II hissə
BİR ANA
QUCAĞINDA
Mən bir uşaq doğuldum
Yaşamağa cahanda.
Tam haqqımla vətəndaş,
Xocalı torpağında.
Qəsd olundu yurduma
Gecənin son çağında.
Şaxtalı, don, amansız,
Soyuq, qarda, boranda
Dondum, heykələ döndüm
Bir ana qucağında.
Bilmədim sevgi nədir,
Bilmədim həyat nədir.
Bölmədim sevincimi,
Bildirmədim dərd nədir.
Bilmədim ölmək üçün
Günahlarım bəs nədir?
Şaxtalı, don, amansız,
Soyuq, qarda, boranda
Dondum, heykələ döndüm

Bir ana qucağında.
Mənim yaşda günahsız
Körpələr nə qədərdir?
Qoy duysun bəşəriyyət,
Bəlkə yüz minlərlədir.
Bu quduzluq, soyqırım,
Qan dünyaya ləkədir.
Şaxtalı, don, amansız,
Soyuq, qarda, boranda
Dondum, heykələ döndüm
Bir ana qucağında.
Qoca, qadın, ya körpə -
Heç kimə baxmadılar.
Qışqıran hər bir kəsin
Başından vururdular.
Məni möhkəm vurdular,
Yəqin ölmüş sandılar.
Şaxtalı, don, amansız,
Soyuq, qarda, boranda
Dondum, heykələ döndüm
Bir ana qucağında.
Qızıdır məni, ey Günəş,
Mən bəşər övladıyam.
Anamın qucağında
Donmuş buz parçasıyam.
Bir daş olsam da belə,
Ruhum bilir hardayam.
Şaxtalı, don, amansız,
Soyuq, qarda, boranda
Dondum, heykələ döndüm
Bir ana qucağında.

E p i l o q
Hər il gəlib keçirik
Heykəlinin önündən,
Sənə baxa bilmirik,
Gizlənik gözündən.
Dünyaya göstəririk,
Guya səni anırıq,
Əslində belə deyil,
Xəcalətli qalırıq.
Tezəcə qisas alınsa,
Sevincimi bölərdim.
Hayların göz yaşını
Qanlı güllə silərdim.
Bilmirəm nə istəyir,
İblis yenə "vur" deyir.
İnsanlıq sülhü sevir,
Hamı bizə "dur" deyir.
Ey çırpınan canlı daş,
Kaş bitəydi bu savaşa,
Öz yurduna dönəydi
İnsanlar yavaş-yavaş!

Son

23/25.02.2016

Azərbaycan ictimaiyyəti "Ana harayı" abidəsini ziyarət edir

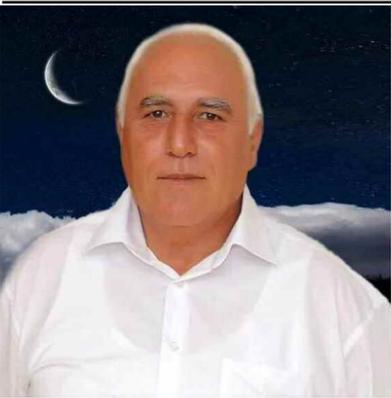
XX əsrin ən dəhşətli faciələrindən biri olan Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə əlaqədar fevralın 26-da Xətai rayonundakı "Ana harayı" abidəsi ziyarət olunur.

Budəfəki anim mərasimində fərqli hisslər yaşanır. 44 günlük Vətən müharibəsinin böyük qələbə ilə başa çatması, Qarabağın işğaldan azad olunması nəticəsində şəhidlərimizin, eləcə də Xocalı soyqırımını qurbanlarının qanı yerdə qalmayıb, qisası alınıb. Anım mərasimlərinin iştirakçıları müsahibələrində bu dəhşətli cinayəti törədən erməni faşistlərinin, soyqırımının təşkilatçıları və icraçılarının ədalət məhkəməsi qarşısında dayanacağına, öz cəzalarını almaqlarına inandıqlarını bildirirlər. Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsini yad etmək, insanlığa qarşı yönəlmiş bu vəhşi qətliamı bir daha beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırmaq məqsədi daşıyan anım mərasimi göstərir ki, xalqımız bu faciəni heç vaxt unutmayacaq.

Xatırladaq ki, 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni silahlı birləşmələri Xocalı şəhərinə hücum edərək dinc əhaliyə vəhşicəsinə divan tutublar. Şəhərin 613 sakini, o cümlədən 63-ü uşaq, 106-sı qadın xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilib. Soyqırımı nəticəsində 8 ailə tamamilə məhv edilib, 25 uşaq hər iki valideynini, 130 uşaq isə valideynlərindən birini itirib. Girov götürülən 1275 nəfərdən 197-nin taleyi indiyədək məlum deyil.

trend.az

Ədalət Bədirxanov

XOCALI

(p o e m a)

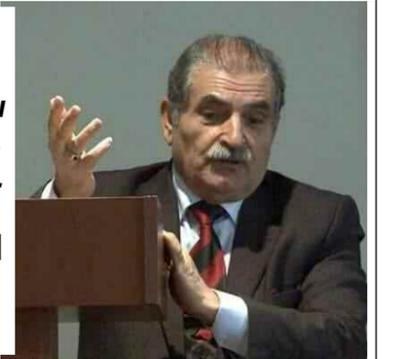
Daş körpənin dilindən
Proloq
"Ya Qarabağ, ya ölüm,
Başqa yolu yox artıq!"-
Deyəsən unutmuşuq,
Qan quruyubdur artıq?
Vətən dediyin bu yer
Yaddan çıxıbsa əgər,
İndi doğru cavab ver,
Qeyrət satılıb məgər?
Budur Vətən torpağı,
Budur Vətən bayrağı?
Hanı boz canavarlar,
Hazırkı mərd oğullar?
Haray, yenə də haray,
Cihad savaşıdır artıq!
Qanlı qış gecəsindən
Neçə gün keçir artıq!

I hissə

YAŞAMAQ
İSTƏYİRƏM
Bu haray elan deyil,
Lal körpə harayıdır,
Bizi tək analar yox,
Dünya anlamalıdır!
"Vətən" adlı igidim,
Dəyanət istəyirəm!
Yağya ölüm gərək,
Əsirtək istəmirəm!
Nifrətimlə yenidən
Bir savaşa istəyirəm,
Kələklər yetər artıq,
Diri hay istəmirəm!
Qəlpə dəyən, ayrılan

Mürvət Qədimoglu
Həkəri,
Şair-publisist.

XOCALIM

Üstümüzü qara duman bürüdü,
Bu dərdimiz kif bağladı, çürüdü.
Düz otuz il bir igidin ömrüdü,
Bu illəri üzü qara yaşadıq,
Gözləri nəm, qəlbi yara yaşadıq.
YAĞMALANAN, VİRAN OLAN XOCALIM,
YAD ƏLLƏRLƏ YALAN OLAN XOCALIM!
Şirin nəgmə hey oxuya-oxuya,
Yağı bizi yaman verdi yuxuya.
Xerosima, Xatın dərdli bu dünya,
Bir Xocalı yarası da aldı, oy!
Dünya yenə qan çanağı oldu, oy!
YAĞMALANAN, VİRAN OLAN XOCALIM,
YAD ƏLLƏRLƏ YALAN OLAN XOCALIM!
Sən dünyanın ah-amanlar sarayı,
Harayına verən yoxdu harayı.
Anaların sən fəryadı, harayı,
Yanlarında üzü qara qalmış, q...
Ər olsaq da, bir bar verməz qamış, q...
YAĞMALANAN, VİRAN OLAN XOCALIM,
YAD ƏLLƏRLƏ YALAN OLAN XOCALIM!
Yuxudaydı o vaxt qeyrət güdənim,
Yarasısən Vətən adlı bədənin...
Təbriz dağlı, Şuşa dərdli Vətənin
Sinesində bir sağalmaz yaram, oy,
Talan etdi səni "axber" Aram, oy!
YAĞMALANAN, VİRAN OLAN XOCALIM,
YAD ƏLLƏRDƏ YALAN OLAN XOCALIM!
Qəlbimizdə dərdin, qəmin dənizi,
Bu dünyanın bir sağalmaz mərezi.
Belə zülmü görməmişdi yer üzü,
Sən tarixin qanla dolu yaddaşı,
Yaman bizi yaraladı yad daşı.
YAĞMALANAN, VİRAN OLAN XOCALIM,
YAD ƏLLƏRDƏ YALAN OLAN XOCALIM!

Hacı Paşa Ağaoğlu

Xocalı faciəsi

Xoca Alı qalx ayağa et nəzər
Bilməzdin yurdunda yağılar gəzər.
Məlunlar yurdu qaladı oda
Yurdun laiq deyil bu müdhış ada.

Ruhən fəryad etdi xan Pənahəli
Dedi ki, bu işdə var yadlar əli.
Qarabağ, həm sözü, özü mənimdi
Qarabağ yağıya daim qənimdi.

Azıxdan bu yana var Qarabağım
Murovum Kəpəzim Topxana dağım,

Andranik alıbdı Qarabağ dağın
Sultan bəy kəsibdi onun qulağın.

Biri balta oldu bri sap oldu
İkisi birləşib bu yurda doldu
Süngülər dəldilər xalqın bağırını
Götürə bilmədik biz bu ağrını

Gəlişin yüz əlli ili olunca
"Qonaqlar" şənliklər etdi doyunca
Azıxdan yüz əlli çıxsaq nə olar
"Qonağın" payına neçə il qalar?

Abidə qoydular yüz əlli ilə
Hər yerdə fərəhlə gətirib dilə,
Yüz əlli ildir ki, bizlər burdayıq
Yüz əlli ildir ki, bizlər dardayıq.

"Qonaqlar" səsinə atıb başına
Çıxıb Topxananın lap düz qaşına
Dedilər Qarabağ bizim olubdu
Müsəlman sonradan yurda dolubdu.

Əvvəli Kərbala sonu Xocalı
Müsəlman yanaraq görüb bu halı.
Ata baxa-baxa məhv oldu bala
Oda qaladılar nə ola-ola

Süngülər tuşlandı növrəstələrə
Faşistlik etdilər görün kimlərə?
Kəsilmiş başları təpiklədilər
İlahi iraq et etdilər nələr.

Balanın ətini verib anaya
Birdəki O, qoca xala Sonaya
Onlar yemədilər başlar kəsdilər
Növbəti "qurbana" tez tələsdilər.

Sədəflər çəkildi dişlər çəkildi
Yerinə qurğuşun mərmii əkildi.
Qıyası axmalı müsəlman qanı
Görənler gördülər bu dəhşət anı.

Tofiqə dedilər atanı göstər
Dinmədi vüqarla bu ər oğlu ər
Gülləni Tofiqə tuşlayan zaman
Tofiqin atası istədi aman.

-Əvvəl məni öldür sonra kimisə
-Məhəldə qoymaq sızlertək kəsə
Oğulun ölümün sən görməlisən
Nədən zövq alırıq sən bilməlisən.

O gecə meşədə xəffif ağıladı
Palıdlar baş əyib qara bağladı.
Deyən buludlarda yerə endilər
Dilsiz daşlar belə ax, dilləndilər.

İbrahim xan ruhu nalə edibdi,
Ruhu Nətavanın yurddan gedibdi
O gecə göylərdə buludlar qara
Vuruldu bu yurda sağalmaz yara.

Vaqif də o gecə fəryad eylədi
Görünməz dəhşəti ərşə söylədi
Səlim bəy fəryada qatıb naləsin
-Tarix görməmişdi zülmün beləsin

Min belə səhnədən doymadı kafer
Məhv oldu insanlar çox ər oğlu ər
Nalələr çevrilib oldu Mübariz
Yüz kafer yox oldu qaldı tarix, iz.

Tomrislər, Babəklər, Mübarizlərin
Bu yurd onların O, şir dizlərin
Qılınclar sıyrılar bu gün sabaha,
Yağıdan heç əsər qalmaz bir daha.

Gömrük Akademiyasında "Xocalıya Zəfərlər" adlı anım tədbiri keçirilib

Fevralın 25-də Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyasında 26 Fevral-Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümünə həsr olunmuş "Xocalıya Zəfərlər" adlı anım tədbiri keçirilib. Tədbirdə Akademiyanın rəhbərliyi, əməkdaşları, tələbələri, Dövlət Gömrük Komitəsinin Sosial İnnovasiyalar və Analitik Təhlil İdarəsinin rəisi Vüqar Əliyev, könüllü gömrükçü dəstəsinin üzvləri eləcə də qonaq qismində dəvət olunan şəhid ailələrinin nümayəndələri və Vətən müharibəsi qaziləri iştirak ediblər. Tədbirdən öncə iştirakçılar tələbələr tərəfindən təşkil olunmuş Xocalı soyqırımını əks etdirən "Zülmün surəti" adlı rəsm sərəgisi ilə tanış olublar. Akademiyanın rəisi Qulu Novruzov tələbələrin əl işlərindən ibarət olan rəsm sərəgisi barədə tədbir iştirakçılarına məlumat verib. Akademiyadan Trend-ə ver-

ilən məlumata görə, tədbir Xocalı soyqırımını qurbanlarının və respublikamızın ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçən bütün şəhidlərimizin əziz xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi və Azərbaycan Respublikasının

Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb. Tədbirdə giriş nitqi ilə çıxış edən Akademiyanın rəisi, gömrük xidməti general-mayoru Qulu Novruzov qonaqları salamlayaraq, Xocalı soyqırımını qurban-

larının xatirəsinin bu il kədər və hüzn hissləri ilə yanaşı, həm də qürurla yad edildiyini qeyd edib. Xocalı həqiqətlərindən bəhs edən Q.Novruzov 30 il öncə Azərbaycan tarixinə ən dəhşətli və faciəli səhifələrdən biri kimi daxil olan Xocalı soyqırımının insanlıq tarixində kütləvi terror aktı kimi yad-daşlarda əbədi iz buraxacağını və bu faciənin tarix boyu unudulmayacağını bildirib. Xocalı soyqırımına tarixi, siyasi və hüquqi qiymətin verilməsinin Ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olduğunu diqqətə çatdıran Akademiyaya rəisi məhz dahi şəxsiyyətin qətiyyəti sayəsində faciənin əsl mahiyyətinin və günahkarlarının üzə çıxarıldığını vurğulayıb. Q.Novruzov Ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu layiqincə davam etdirən Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham

Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində "Dəmir yumruq" əməliyyatı sayəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunması və üçrəngli bayrağımızın doğma Qarabağda dalğalanması ilə bütün şəhidlərimizin, o cümlədən Xocalı qurbanlarının qanlarının yerə qalmadığı diqqətə çatdırıb. Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya tanıtılmasında gənclərin üzərinə böyük məsuliyyət düşdüyünü qeyd edən Akademiyaya rəisi, gənclərə ölkəmizin tarixi həqiqətlərini daha dərindən öyrənməyi və müstəqil dövlətimizin inkişafı üçün səylə çalışmağı tövsiyə edib. Xocalı qurbanlarının əziz xatirəsinin daim böyük ehtiramla anıldığını bildiren Qulu Novruzov çıxışının sonunda bütün şəhidlərimizə rəhmət, qazilərimizə isə şəfa diləyib.

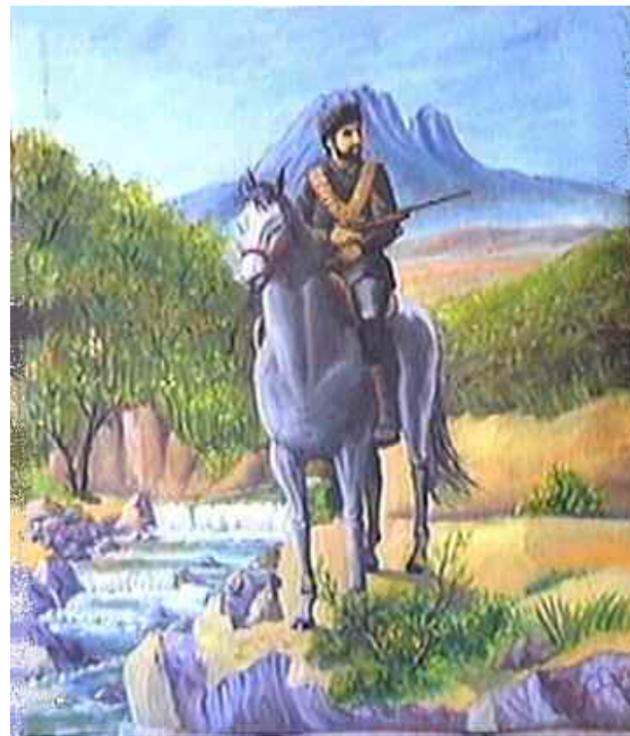
Xudu Məmmədovun axtardığı, ermənilərə qan udduran laçınlı Çal Aslan

Düzü əslən Laçınlı olan bu tarixi qəhrəman Çal Aslan haqqında eşitməmişdim. Və bu günə kimi də heç bir məlumatım da yox idi. Amma Qarabağın Çal Aslan adlı igid və qəhrəman oğlu olub. Bəs Çal Aslan kimdir? Bununla bağlı paytaxta çıxıb sorğu apardıq. Heç kəs bu qəhrəmanı tanımadı. Amma əslən laçınlı olan bir gənc başını bulayıb dedi ki, belə bir ad eşitmişəm. Amma kimliyi haqqında heç nə bilmirəm. Öz-özüm düşündüm:

Bəlkə taksii sürücülərinə müraciət edim? Çünki sürücülər daha çox əhali ilə sıx təmasda olur, qəzet-jurnal oxuyurlar. Taksii sürücülərindən biri gülə-gülə dedi: "Sizi nə maraqlandırır?" jurnalist olduğumu ona dedikdə o, belə cavab verdi: Çal Aslan mənim babam olub. Sürücünün adı Məhəmməd Piriyyəv idi. M.Piriyyəv bildirdi ki, əslən laçınlı olsalar da, Ağdamda doğulub, boya-başa çatıb: "Çal Aslan Laçın rayonunun Kürdhacı kəndində doğulub, Soltan bəyin əmisi oğludur. Bölgələrdə, eləcə də camaat arasında adıçəkilən bu tarixi şəxsiyyət haqqında o qədər də məlumat yoxdur. Çal Aslan elə aslan kimi kişi olub. Cəngavər, qorxmaz, dizi bükülməz bir igid olub. Onun gülləsindən quş da ötmə bilməzdi. Çal Aslanın adı gələndə yağdı düşmən zağ-zağ əsərdi. Azərbaycan xalqı Soltan bəyi daha geniş tanıyır. Amma Çal Aslan ondan da qoçaq olub. Elə Soltan bəy kimi ağıllı adam olub. Bir sözlə, Çal Aslan soltan bəyin sərkərdəsi idi".

M.Piriyyəv onu da dedi ki, babası haqqında elə dərin məlumatı olmayıb: "Allah rəhmət ələsin akademik Xudu Məmmədova, bir gün Xudu müəllim doğulduğu doğma kəndi olan Mərziliyə gəlir və söhbət Çal Aslandan düşəndə o deyir ki, ə, görün Çal Aslanın burda qohumlarından kimi var, onu mənimlə görüşdürün. Çünki o igid haqqında sinəm doludur. Nə qədər sağam, qoy bu məlumatları onun qohumlarına çatdırım. Onda çox kiçik idim. Ağılım elə sən deyən kəsmirdi. Amma babam haqqında Xudu müəllimin dediklərindən bir-iki kəlmə qalıb. 1918-ci ildə Andranik Gürcüstana getmək üçün Paşa bəydən yol istəyir və bunun müqabilində ona bir qatır yükü qızıl vəd edir. Paşa bəy Çal Aslanla Soltan bəyi yanına dəvət edib bu haqda

onların fikirlərini öyrənir. Bu dəmdə Çal Aslan belə cavab verir ki, biz gərək Şuşa qubernatoru Xosrov bəyin yanına gedək və ona bu haqda məlumat verək. Çal Aslanla Soltan bəy Şuşaya

Xosrov bəyin yanına gedib bu haqda ona məlumat verirlər ki, Andranik böyük qoşunla üstümüzdə gəlir. Xosrov bəy çox uzaqgörən və ağıllı adam olub. O, Çal Aslanın sözündən tutur və bir az fikirləşib deyir - "Aslan, əmioğlu fikirin nədir?" Çal Aslan Xosrov bəyə belə cavab verir ki, düşməyə yol vermək olmaz. Amma Andranik bizə bir qatır yükü qızıl vəd edib deyir ki, siz yer verin mən qoşunlarımızla birgə Gürcüstana keçirəm. Xosrov

bəy Çal Aslanla söyləyir ki, sən üz-gözümdən sərkərdəlik yağır, bir sərkərdə kimi bu haqda nə fikirləşirsen? O belə cavab verir ki, Andranikə bildirəcəyik ki, camaat başa düşməsin deyə topları sökülün, onu qatırlara yükləyin və sizə onda yol verəcəyik. Bu təklif Xosrov bəyin çox xoşuna gəlir və sağ əlini Çal Aslanın kürəyinə vurub deyir ki, əmioğlu sən əsl sərkərdəsən və mənim sualıma da sərkərdə kimi cavab verdin. Belə də olur. Bu siyasətə Zabux çayında 3 gün qanlı döyüş gedir. Çal Aslan öz dəstəsi ilə 40 min erməni silahlılarını məhv edir".

Müsahibin onu da söylədi ki, 11-ci qızıl ordu Azərbaycana gələndən sonra bolşeviklərin əlinə keçməsin deyə Soltan bəy Çal Aslanla təklif edir ki, artıq Azərbaycan sovet ordusunun əlində olduğundan onunla Türkiyəyə getsin: "Çal Aslan etiraz edib deyir ki, kişi də vətəninə düşmən əlində qoyub gedərmisi? Qürbətə yaşamaqdansa və yad məzarın olmaqdansa vətəndə qalmaq daha yaxşıdır. Çal Aslan qucaqlayıb, öpüşüb ayrılan zaman Soltan bəy dərindən ah çəkib belə bir bayatı söyləyir:

*Əziziyəm, dolan gözüm,
Dol gözüm, dolan gözüm.
Gedərsən qayıtmazsan
Vətəni dolan gözüm.
Çal Aslansa belə cavab verir:
Xoruz keçdi, çağırır
Vədə keçdi, çağırır
Başım cəllad əlində,
Dilim dostu çağırır.*

Hətta deyilənə görə orda hər iki qəhrəman düşmən əlinə keçməsin deyə bir-birlərinə güllə də atmaq istəyirmişlər. Amma Soltan bəy uzaqgörənlik edib Çal Aslanla deyir ki, özümüzü öldürə bilirikamma arvad-uşağı fikirləşmək lazımdır. Düşmən çoxdur. Soltan bəy ailəsini Çal Aslanla tapşırıb Türkiyəyə gedir. Bolşeviklər Çal Aslanı tutub Qazaxıstana sürgün edir. Sürgündə onun iki gözü də tutulur və axırda gəlib vətəndə ölmür". M.Piriyyəv onu da vurğuladı ki, Çal Aslanın nəticəsi Fazil Mehtiyev də Azərbaycanın milli qəhrəmanıdır.

Qələndər Xaçınçaylı

Nêçîrvan Barzanî roja hîlbijartinên Parlamentoya Kurdistanê diyar kir

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî îro bi biryarekê roja 1ê Cotmeha 2022 wek roja lidarxistina hîlbijartinên giştî yê Parlamentoya Herêma Kurdistanê diyar kir.

Di daxuyaniyekê de Serokatiya Herêma Kurdistanê ragihand, îro fermana herêmî ya ji bo destnîşankirina roja hîlbijartinên giştî yê Parlamentoya Herêma Kurdistan-Iraqê îmze kir û birya da roja 1 Cotmeha 2022 hîlbijartin bê kirin.

Di daxuyaniyê de hatiye, "Li gor yasaya hejmar 1 a sala 2005, yasaya Serokatiya Herêma Kurdistan-Iraq, roja 01/10/2022 wek roja pêkanîna xula şeşemîn a hîlbijartinê Parlamentoya Kurdistanê hatiye destnîşankirin."

Li gor fermanê, divê aliyên peywendîdar, wek; parlamento, hikûmet û Komîsyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan a Herêma Kurdistanê, dest bi rêkarên pêwîst ên birêveçûna proseya hîlbijartinê bikin.

Şandeke Serokatiya Herêma Kurdistanê roja 13ê vê mehê li ser pirsê hîlbijartin, rêxistina

peykera komîsyonê û reşnivîsa destûrê, serdana aliyên siyasî kir.

Firoksiyonên Parlamentoya Kurdistanê roja 10ê vê mehê boçûnên xwe li ser komîsyon,

yasaya hîlbijartinê û nivîsandina destûrê, radestî Serokatiya Parlamentoya Kurdistanê kirin. Desteya Serokatiya Parlamentoya Kurdistanê jî dê rojekê ji bo civîna li ser vê mijarê diyar bike.

Heyama yasayî ya xula niha ya Parlamentoya Kurdistanê roja 11/06/2022, bi dawî tê û hemû alî jî daxwaz dikin hîlbijartin di dema

xwe de û di meha Îlona îsal de birêve biçê, lê heta niha li ser vê mijarê rêkeftinek pêk nehate.

Li gor yasaya hîlbijartinê, divê roja 30ê Îlona 2022, hîlbijartinê xula şeşemîn a Parlamentoya

Kurdistanê bê kirin, eger alî li ser vê mijarê bigihjin rêkeftinê, komîsyonê pêdivî bi 6 mehan dibe bo amadekariyên hîlbijartinê.

Berdevkê komîsyonê Şêrwan Zîzar jî dibêje, divê komîsyona hîlbijartinê heta 31ê Adarê ji bo wê erkê bê raspardin, eger na hîlbijartin di dema xwe de nayê kirin.

rojevakurd.com

Komxebata 'Têkoşîna li dijî DAÎŞ'ê û çarenûsa girtiyên DAÎŞ'ê li Silêmanî dest pê kir

Komxebata ku ji aliyê Nûnertiya Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê ya li gel Piştewaniya Rojava re bi dirûşma 'Têkoşîna li dijî DAÎŞ'ê û çarenûsa girtiyên DAÎŞ'ê' li Silêmaniyê dest pê kir.

Komxebat bi tevîbûna gelek rewşenbîr, siyasetmedar, nivîskar, rojnamevan, parêzer û hiqûqnas li Otele Dawa ya Silêmanî dest pê kir.

Destpêkê Bekir Şêx Selam axivî û bal kişand ser xeteriya DAÎŞ'ê û got: "Di nava gelek salên borî de gelek caran çeteyan hewl da ku êrîş bikin, ev jî metirsiyek mezin li ser rojava çêkir. Êrîşa li ser Girtîgeha Sînaa pêk hat, eger bi ser biketa wê metirsiyek pir mezin li ser hemû herêmê çêbikira. Ji bo vê ev jî kir divê hemû alî li ser vê mijarê kom bibin û li hev bicivin, çareseriyek ji bo vê peyda bikin.

Bi vê komxebatê em dixwazin vê mijarê nîqaş bikin û bikin ku hikûmet zextekê Ewropa bike.

Piştê jî Nûnera Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê ya Başûrê Kurdistanê Nûrşen Hesen jî axivî û ev peyama da "Dixwazin metirsiya DAÎŞ'ê bidin nîşandan. Divê çarenûsa DAÎŞ'yan bê derxistin. DAÎŞ'ê gelek caran hewl dane ji girtîgehê derkevin û êrişan bikin. Herî dawî li Girtîgeha Sînaa hewldanek pêk hat. Ev jî metirsiyeye mezin bi xwe re anî. Eger DAÎŞ'ê bi ser ketina wê metirsiyek bi xwe re bîne.

Di vê komxebatê de em ê balê bikişînin ser vê metirsiyê û ev ne ji bo Kurdan ji bo hemû herêmê û cîhanê vê bibînin û li ber vê rawestin û bigihîjin biryarek ji bo DAÎŞ'î û malbatan.

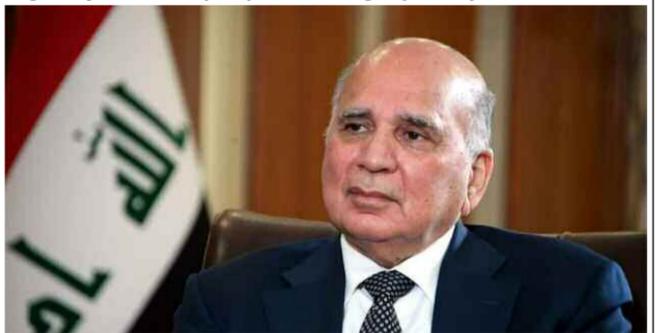
Divê Ewropa li gel rêveberiya Xweser ji bo çareseriyê vê mijarê kar bike û di mijara DAÎŞ'ê di warê siyasî û dîplomasî de kar bike. Em bi vê komxebatê peyama xwe ya li ser vê dişinin bo herêma Kurdisan, seferatxane û hemû hêzên Navneteweyî û Ewropa."

Piştî axaftina Nûrşen Hesen sînevîzyona ku metirsî û xeteriya çeteyên DAÎŞ'ê û kiryarên wê tîne ziman hate nîşandan.

anfakurd.com

Fuad Husên: Agirê şerê Ukraynayê wê bigihîje Rojhilata Navîn û Iraqê

Wezîrê Karên Derve yê Iraqê Fuad Husên, di derbarê şerê Rûsyayê yê li dijî Ukraynayê de, hişyarî da û got: "Agirê şerê Ukraynayê, wê bigihîje Rojhilata Navîn û

Iraqê." Fuad Husên eşkere kir, agirê şerê Ukraynayê wê bigihîje Rojhilata Navîn û Iraqê û diyar kir, hevkeşeyên navdewletî wisa ne "yan tu li gel me yî, yan li dijî me yî", loma bandorên wê ew ê bigihîjin navçe û Iraqê.

Husên destnîşan kir, aliyên siyasî yê Iraqê li gor pêwendiyên xwe yê navdewletî, bandora şerê Rûsyayê li dijî Ukraynayê, wê bi ser wan de dirust bibe. Wezîrê Karên Derve yê Iraqê da zanîn, divê zimanê gotûbêjan di ser tundi û tûjiyê de be, çimkî Iraq nikare şerekî din tehemul bike. Herwiha eşkere kir: "3 nîşên welatê me di nav şer û rûbirûbûna serbazî de jiyane." **PeyamaKurd**

Egîdê Qadirî (1928-1999)

Ermenistanê hatiye dinyayê, sala 1999-an li Bakûya Azerbaycanê rehma Xwedê dike. Malbata wî di navbera salên 1926-1927-an de, piştî Şêrê Şêx Seîd tevî 1700 malên Brûkiyan Çemê Erez derbas dikin, derbasî Ermenistana Sovyetê dibin.

Fermo helbesteke wî

Ezê Bê

Weki ez mirim û çûm
Tirba sar da cîwar bûm
Kete çavê xwelî û qum

Xema neke yara min
Tu bizanibe ezê bêm.

Tu cara tu negirî
Guliyê zirav vegirî
Li ser tirbam bibi sî
Hêviya min be her demê
Tu bizanibe ezê bêm.

Wekî hat bahara al
Neke axî nalenal
Hêviya min be karxezal
Weki bû xûşînya cem
Tu bizanibe ezê bêm.

Şaîrê kurdê mezin Egîdê Qadirî sala 1928-an li Gundê Seyîd Kotaniya Vediya

Êrîşa Rûsiyê bo ser Ukraynê û dagîrkirina çendîn bajar û dewerên wî welatî

Dengê Girmîn û hirmîna Balafirên şer û Mûşekan û peşqelê Agir û Asin û bêhna Barûtê, esmanê Ukraynê teji kiriye, û bi hegera êrîşa rûsiyê tirajîdiyayekî mirovî diqewime. Serê sibêdehiya Pêncşemiyê ku Rûsiyê bi fermana Potîn êrîşa Esmanî û Vejayî kire ser Ukraynê, dehan bajarên mezin bi tundî bûne armanca êrîşê û hatine bombaran kirin û kevîne ber êrîşa mûşekê Balêstîke Rûsiyê. Bi sedema êrîşa Rûsiyê dehan binkeyên serbaziye Ukraynê kevîne ber êrîşê û hatine jinav birin. Bajarên mezine Ukraynê bi Balafirên şer tene bombedûman kirin ku heya niha sedan kes ji xelkê sivil hatine kuştin û birîndar kirin.

Vizegehên Berqê û Şevate û Pire û û Radio û Televîzyon hatine jinav birin. Sedan hezar kes terka mal û halê xwe dane û perîşan û mişextî bûne. "Kî êf" a Paytextê Ukraynê berdeham wan 2 rojan

de armanca Bombaran û Mûşekên Balêstîk bûye, û heya dema amade kirina wê Nûçeyê,

êrîşa Rûsiyê ji Erd û Esman û Behrê ve bo ser Ukraynê berdehame, Gorî zaniyariya heya niha çendîn bajar û dewerên Ukraynê ji aliyê hêzên Rûsiyê ve hatine dagîrkirin. Serkomarê Ukraynê ragihand ku bi hegera êrîşa Rûsiyê, gelek xisarên mezin geheştine Ukraynê.

Serkomarê Ukraynê ji bêhelwêstî û bédengiya Amerîka û Ewropa û Natoyê li hember

Rûsiyê de gelek acîze û dibêje ku em tenê hêlane, lê berdeham wekî kesekî cesûr wêrekiyê dide

ber xelkê Ukraynê û dibêje emê berxwedaniyê bikin û serkevin.

Hêzên Artêşa Ukraynê heya niha çendîn Balafirên herî pêşkevitiye Rûsiyê xistine xwarê.

Ukraynê ragihand ku Rûsiyê cehdê dike ku bikare Vizegeha Navokiye Çernobîlê bigre.

Rûsiyê ragihand ku di wan 2 rojan de em geheştine armanca xwe, lê eşkere nekir kanê ev armanc çiyê. kurdistanmedia.com

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyə? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

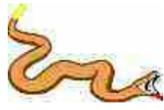
diran

Ev çiyə? Ev **dirane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyə? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyə? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyə? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyə? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyə? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyə? Ev **otomobile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyə? Ev **taCe**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

canî

Ev çiyə? Ev **Canie**.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcik

Ev çiyə# Ev **Cûcike**.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiyə# Ev **finCane**.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyə? Ev **çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyə? Ev **çêleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

çaynîk

Ev çiyə? Ev **çaynîke**.
Bu nədir? Bu çaynıqdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyə? Ev **çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

Dd

defter

Ev çiyə? Ev **dəftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyə? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

dest

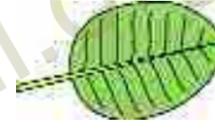
Ev çiyə? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyə? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ee

belg

Ev çiyə? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çiyə? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

ker

Ev çiyə? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyə? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarpızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

Ev çiyə? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletidir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyə? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

fîl

Ev çiyə? Ev **fîle**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elephant.

fîrok

Ev çiyə? Ev **fîroke**.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyə? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carrot.

gêzî

Ev çiyə? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyə? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

kêr

Ev çiyə? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyə? Ev **fînde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyə? Ev **zerafeye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyə? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

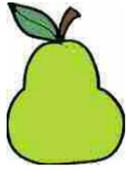

guh

Ev çiyə? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

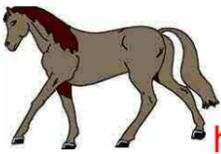
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

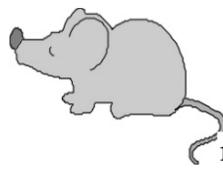
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

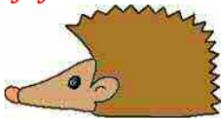

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gêmîdir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

Ev çîye? Evjûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

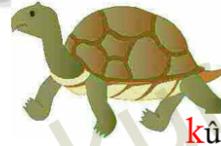
Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

Ev çîye? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xərcəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

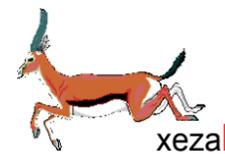
kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşığıdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

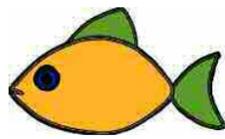
Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdir.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbîndir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdir.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

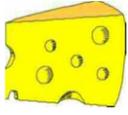

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyê? Ev penîre.
Bu nêdir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

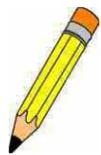
pîvaz

Ev çiyê? Ev pîvaze.
Bu nêdir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyê? Ev perçemeke.
Bu nêdir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyê? Ev pênûse.
Bu nêdir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

beq

Ev çiyê? Ev beqe.
Bu nêdir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyê? Ev qaze.
Bu nêdir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyê? Ev meqese.
Bu nêdir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyê? Ev portqale.
Bu nêdir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

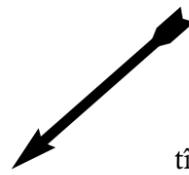
şêr

Ev çiyê? Ev şêre.
Bu nêdir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrîşk

Ev çiyê? Ev kêwrîške.
Bu nêdir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyê? Ev tîre.
Bu nêdir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyê? Ev roviye.
Bu nêdir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyê? Ev sêve.
Bu nêdir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyê? Ev stêrke.
Bu nêdir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çiyê? Ev şûre.
Bu nêdir? Bu qilncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyê? Ev şeye.
Bu nêdir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

tiîr

Ev çiyê? Ev tiriye.
Bu nêdir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyê? Ev tûtiye.
Bu nêdir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiyê? Ev seye.
Bu nêdir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyê? Ev sêvike.
Bu nêdir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çiyê? Ev şîre.
Bu nêdir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyê? Ev şûşeye.
Bu nêdir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiyê? Ev pirtûke.
Bu nêdir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyê? Ev tîmsahe.
Bu nêdir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyê? Ev utiye.
Bu nêdir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyê? Ev guhe.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyê? Ev bilûre.
Bu nêdir? Bu tütëkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyê? Ev brûske.
Bu nêdir? Bu ıldırımđır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyê? Ev çave.
Bu nêdir? Bu gözđür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

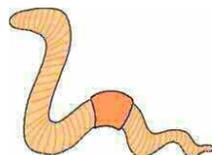
keVok

Ev çiyê? Ev keVoke.
Bu nêdir? Bu göyörçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyê? Ev gule.
Bu nêdir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyê? Ev kurme.
Bu nêdir? Bu qurđdur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyê? Ev çûke.
Bu nêdir? Bu quşđur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyê? Ev dupişke.
Bu nêdir? Bu əqrəbđdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

biVir

Ev çiyê? Ev biVire.
Bu nêdir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyê? Ev berçavike.
Bu nêdir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

w erdek

wêne

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şêkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

kew

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kêklickir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

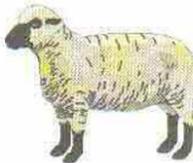
xanî

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это? Это крест.
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

berx

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdir.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

heyve

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

çiya

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

zengil

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

derzi

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

Kürdistan Bölgesi'nden diplomatik temas: Putin'in Özel Temsilcisi ile görüşüldü

Kürdistan Parlamentosu Başkan Yardımcısı Hemin Hewrami, Moskova'da Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Orta Doğu Özel Temsilcisi ve Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı Mihail Bogdanov ile bir araya geldi. Sosyal medya hesabından açıklamada bulunan Hemin Hewrami, "Bugün Rusya Devlet Başkanı'nın Orta Doğu Özel Temsilcisi ve Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı Mihail Bogdanov ile bir araya geldik" ifadelerini kullandı.

Hewrami görüşmede, tarihi ikili ilişkilerin yanı sıra Kürdistan Bölgesi, Irak ve bölgedeki siyasi durumu ele aldıklarını dile getirdi. Rusya Dışişleri Bakanlığı'ndaki görüşmede, tarafların ikili ilişkileri tüm alanlarda güçlendirme vurgusu yaptıkları kaydedildi.

PeyamaKurd

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirilî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Iı	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaiş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Ûu	Юю	Ûü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Xx	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zela, Zîver, zeytûn

Hazırladı İsmayıl TAHİR

Neçirvan Barzani: "O kişi hak ettiği cezayı alacak"

Neçirvan Barzani, Şinyar Enver'i yakarak öldüren eşinin hak ettiği cezayı alacağını kaydederek, Kürdistan Bölgesi'nin tüm kurumlarının gerici kadına şiddet düşüncesiyle mücadele edeceğini ifade etti.

Eşi tarafından yakılarak öldürülen Şinyar Enver'le ilgili Kürdistan Bölgesi Başkanı Neçirvan Barzani tarafından yazılı bir açıklama yayımlandı.

Neçirvan Barzani, Şinyar Enver'in çocukları ve yakınlarına başsağlığı dileyerek, aile içi şiddete karşı güçlü mücadele yürüteceklerini belirtti.

Ayrıca Neçirvan Barzani açıklamasında, kadına şiddet olaylarının halen varlığını sürdürdüğünü ve bununla mücadelenin herkesin sorumluluğu olduğunu kaydederek, resmi kurumların yanı sıra din adamları, sivil toplum kuruluşları ve medyanın bu mücadelede ortak sorumluluğunun olduğunu vurguladı.

PeyamaKurd

Van'da 4 öğrenci gözaltına alındı

Kürt öğrencilere yönelik yapılan ırkçı saldırıları kınayan Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde okuyan 4 öğrenci polislerce gözaltına alındı.

Antalya Akdeniz Üniversitesi'nde Kürt öğrencilere yönelik yapılan ırkçı saldırıyı protesto eden Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi (YYÜ) öğrencilerinden 4 kişi gözaltına alındı. Üniversite kantininde yaşanan saldırıları protesto ederek, slogan atan öğrenciler, bugün ifade vermek için emniyete gitti. Van Emniyet Müdürlüğü'ne giden öğrencilerden Yunus Küçükçelebi ile adları öğrenilemeyen 3 öğrenci gözaltına alındı. Öğrenciler için 4 günlük gözaltı süresi verildiği öğrenildi.

anfurkce.com

Erbil Havalimanı yönetimi: Rusya ve Ukrayna savaşının, seferlerimize etkisi olmadı

Erbil Havalimanı yönetiminden Rusya ve Ukrayna savaşının uçak seferlerine etkisi hakkında açıklama yaptı. Erbil Havalimanı yönetimi, Rusya ve Ukrayna

savaşının, seferlerine etkisinin olmadığını söyledi.

Erbil Havalimanı yönetiminden Rusya ve Ukrayna savaşının uçak seferlerine etkisi hakkında açıklama yaptı. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı sonrası bazı ülkeler arasındaki uçak seferleri durdu. Erbil Havalimanı Sorumlusu Ahmed Hoşyar BasNews'e yaptığı açıklamada Ukrayna ve Rusya savaşının Erbil Havalimanı uçak seferlerine herhangi bir etkisinin olmadığını ve seferlerin eskisi gibi devam ettiğini söyledi.

BasNews

Cizre'de katledilen Aktaş ve Yavuzel anıldı

Türk devleti tarafından Cizre bodrumlarında yakılarak katledilen Gazeteci Rohat Aktaş ve DBP PM Üyesi Mehmet Yavuzel anıldı. Şırnak'ın Cizre ilçesinde soykırımcı saldırılar sürecinde "vahşet bodrumları"nda yakılarak katledilen Azadiya Welat Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Rohat Aktaş ve Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) PM Üyesi Mehmet Yavuzel, mezarları başında anıldı. Anma öncesi Suruç Aile Mezarlığının girişi polisler tarafından barikatla ablukaya alındı. Mezarlığa girmek isteyen aralarında aileler, Dicle Fırat Gazeteciler Derneği (DFG) yöneticileri ve Halkların Demokratik Partisi (HDP) üyelerinin bulunduğu kitle engellendi.

'DEVRETTİKLERİ BAYRAĞI İLERİYE TAŞIYACAĞIZ'

Aile dışında kimsenin mezarlığa alınmaması nedeniyle mezarlık girişinde açıklama yapıldı. HDP Urfa İl Eşbaşkanı Ziya Çalışkan, anmaya dahi "izin verilmemesini" protesto ederek,

"Onların anıları, mücadeleleri bizim için önemlidir. Onların anılarını yaşatacağız. Bize devret-

zaman yaşatacağız" dedi.

Yavuzel'in abisi Halil Yavuzel ise yakınlarının mezarı başında

tikleri bayrağı ileriye taşıyacağız. Onları bir kez daha anıyoruz" dedi.

Ardından konuşan DFG Eşbaşkanı Serdar Altan ise engellemeye değindi. Cizre bodrumlarında katledilen Rohat Aktaş'ın gazeteci olduğunu ve halka gerçekleri aktarmak için Cizre'de bulunduğunu söyleyen Altan, "Son nefesine kadar da bilgileri halka duyurdu. Bu uğurda yaşamını yitirdi. Onların anıları önünde saygı ile eğiliyoruz. Onların mücadelelerini her

dua okumalarına dahi "izin verilmemesini" söyledi. Yapılanın hukuksuzluk olduğunu belirten Yavuzel, "Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir şey var mı? Buna karşı dur demeliyiz" diye tepki gösterdi.

Yavuzel son olarak, "Böyle baskılar olmaz. Bu baskılar Kürt halkını yıldırılmaz. Onların mücadelesi bizim mücadelemizdir" dedi.

Anma etkinliği okunan duaların ardından sona erdi.

Erbil Asayiş: Parlamento şoförünü katleden zanlıyı yakaladık

Erbil Asayiş yaptığı açıklamada, Kürdistan Bölgesi Parlamentosu şoförlerinden Dildar Mistefa'yı katleden zanlının yakalandığı belirtildi.

Erbil Asayiş açıklamasında, 10 Şubat 2022 gecesi parlamento şoförlerinden Dildar Hemedemîn Mistefa'yı katleden zanlının güvenlik birimleri tarafından yakalandığını duyurdu.

Tutuklama esnasında güvenlik ekiplerine zanlı tarafından ateş açıldığı belirtilen açıklamanın devamında, güvenlik bir-

imlerinin de zanlıya ateş açtığını ve yaralı olarak yakalandıklarını, daha sonra tedavi edilmek üzere hastaneye sevk ettiklerini dile getirdi.

Asayiş tarafından kimliği paylaşılan zanlının bilgileri şu şekilde; halk içerisinde Qadir Qela olarak tanınan zanlının gerçek kimliği, Ebdulqadir Elî Resûl. **BasNews**

Kürdistan Parlamentosu Başkan Yardımcısı Moskova'da

Kürdistan Parlamentosu Başkan Yardımcısı Hemin Hewrami Moskova'da Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Ortadoğu ve Afrika Özel Temsilcisi Mikhail Bogdanov ile bir araya geldi.

Kürdistan Parlamentosu Başkan Yardımcısı Hemin Hewrami sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, "Bugün Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Ortadoğu ve Afrika Özel Temsilcisi Mikhail Bogdanov ile görüştük. Görümede iki ülkesindeki ilişkiler, Irak ve Kürdistan Bölgesi'ndeki son gelişmeleri değerlendirdik" ifadelerini kullandı.

Hewrami açıklamasının devamında, Rusya ile Kürdistan'ın kurtuluş mücadelesi boyunca süre gelen tarihi ilişkilerin geliştirilmesinin değerlendirildiği-

ni sözlerine ekledi. Hewrami Kürdistan Parlamentosu ve yatırım yapması konusunun da ele alındığını kaydetti.

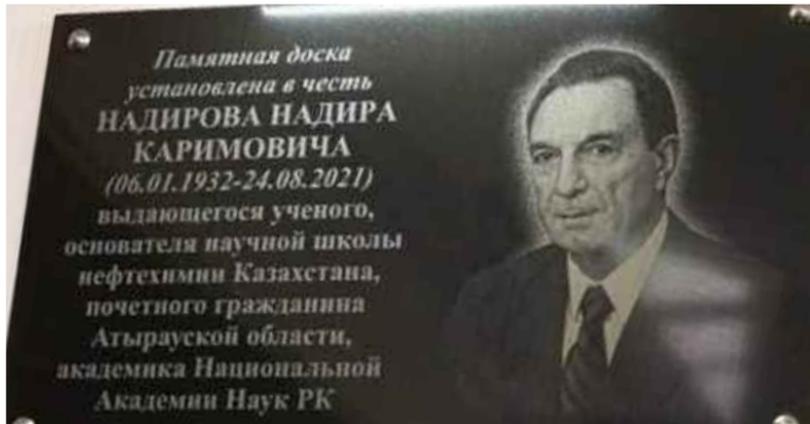

Kürdistan Bölgesi Yönetimi'nin selamlarını Mikhail Bogdanov'a ilettiklerini Rus yatırımcılarının Kürdistan Bölgesi'ne daha fazla

Havrami ayrıca Irak, bölge Kürdistan Bölgesi ve özellikle Suriye'deki gelişmelerin de ele alındığını vurguladı. **BasNews**

Имя академика Надира Надирова увековечена в Казахстане

Институт нефти и газа в городе АТЫРАУ в Казахстане назван именем Надира Каримовича НАДИРОВА. Здание данного института было построено по инициативе академика Надира Надирова при поддержке Аскара Кунаева - бывшего президента Академии наук Казахстана. Первым

директором этого института был назначен всемирно известный учёный Надир Надилов.

В АТЫРАУ ПРОШЛИ НАДИРОВСКИЕ ЧТЕНИЯ, ОТКРЫЛАСЬ ПАМЯТНАЯ ДОСКА

В Атырау прошли XIV международные надировские научные чтения, посвященные 90-летию основоположника нефтехимической научной школы страны, академика национальной академии наук РК Надира Надилова.

Масштабное мероприятие собрало учёных из России, Казахстана, Азербайджана и Узбекистана. Надировские чтения проходят ежегодно, но 2022 год — особенная дата для научного сообщества: 90-летие выдающегося учёного-нефтехимика Надира Надилова.

Глава региона Махамбет Досмухамбетов, отметив в своем выступлении, что надировские чтения уже стали традиционным мероприятием, прочно занявшим свое место в научной жизни страны, сказал: «Нефтегазовое производства — это стратегическая отрасль, обеспечивающая сегодняшний потенциал страны и закладывающая основу для ее будущего развития. Поэтому, одной из важнейших задач является повышение его эффективности посредством передовых технологий, инновации. В этом плане, подобные важные мероприятия приобретают особую значимость в укреплении связи науки и производства».

Также, институту химической инженерии и экологии на базе университета было присвоено имя Надира Надилова и открылась памятная доска.

«Надир Надилов — учёный, переживший многие трудности. Депортированный в свое время в степи Кызылорды, он, доказывая, что не является врагом народа, собрал множе-

ство документов и поступил на учебу. Со временем стал всемирно известным ученым. Названный «Отцом нефтехимической науки» он не ограничивался одной отраслью, проявив себя в нескольких научных сферах. Поэтому, и сегодняшней молодежи, не привязываясь только к нефте-

химии, нужно стремиться к расширению своих возможностей», — сказал депутат Сената Парламента Бакытжан Жумагулов.

«Научно-технологическое развитие нефтегазового комплекса» — престижный международный научный форум, впервые проведенный в 2001 году с целью содействия эффективному развитию науки и инноваций в нефтегазовой промышленности. Инициатива проведения первых Надировских чтений принадлежит Атыраускому университету нефти и газа имени С. Утебаева — единственному специализированному вузу республики в области подготовки инженерных кадров для нефтегазового комплекса Казахстана. Данная инициатива была поддержана ведущими вузами и академиями Казахстана и России.

В церемонии открытия принял участие министр Экологии, геологии и природных ресурсов Казахстана Сериккали Брекешев, пожелав успехов работе института.

Член совета директоров акционерного общества «Казмунайгаз» Узакбай Карабалин и дети ученого поделились воспоминаниями об академике.

Мероприятие завершилось награждением победителей XIV международных надировских научных чтений.

Ректор АГУ выступил на XIV Международных научных Надировских чтениях

Константин Маркелов вошёл в международный программный комитет престижного форума «Научно-технологическое развитие нефтегазового комплекса», который состоялся сегодня, 25 февраля на базе Атырауского университета нефти и газа имени С. Утебаева.

Масштабное мероприятие собрало учёных из России,

Казахстана, Азербайджана и Узбекистана. Надировские чтения проходят ежегодно, но 2022 год — особенная дата для научного сообщества: 90-летие выдающегося учёного-нефтехимика Надира Надилова.

«Научно-технологическое развитие нефтегазового комплекса» — престижный международный научный форум, впервые проведенный в 2001 году с целью содействия эффективному развитию науки и инноваций в нефтегазовой промышленности. Инициатива проведения первых Надировских чтений принадлежит Атыраускому университету нефти и газа имени С. Утебаева — единственному специализированному вузу республики в области подготовки инженерных кадров для нефтегазового комплекса Казахстана и России.

На форуме обсуждались актуальные вопросы, касающиеся развития нефтегазового комплекса, цифровизации промышленности, подготовки кадров для нефтегазового комплекса, трансграничного сотрудничества в области науки и образования между вузами России и Казахстана и др.

«Являясь опорной дискуссионной площадкой, международный форум позволяет университетам обмениваться последними научно-техническими достижениями и укреплять международные связи.

Проведение этого мероприятия, несмотря на ограничения ввиду сложившейся эпидемиологической ситуации, означает, что дело выдающегося академика Надира Каримовича Надилова до сих пор живо и имеет продолжателей в лице молодых учёных, активно ведущих свою деятельность в нефтегазовой сфере», — отметил в своём выступлении Константин Маркелов.

Справочно:

Надир Каримович Надилов — учёный с мировым именем, первый вице-президент Национальной инженерной академии Республики Казахстан, академик Национальной академии наук Республики Казахстан, лауреат государственной премии и заслуженный деятель науки Казахстана, почётный нефтяник СССР, известный общественный деятель. Согласно резолюции XIV Международных научных Надировских чтений, Константин Маркелов включён в состав международного программного комитета форума.

ПСКмедиа

Бафел Джалаль Талабани: Мы хотим создать единые курдские силы

Сулеймания, Региональный Курдистан, 25 февраля - В четверг Бафель Джалал Талабани принял в Дабашане делегацию немецких войск от Международной коалиции в Курдистане и Ираке, полковника Маркуса Майера.

На встрече обсуждались реформы и объединение сил Пешмарга и противостояние остаткам ИГИЛ.

Другой аспект встречи подчеркивал сотрудничество и расширение горизонтов между Пешмарга, иракскими силами и международной коалицией для противодействия террористическим намерениям ИГИЛ и устранения пробелов в безопасности.

Талабани указывает на те районы Ирака, в которых есть пробелы в безопасности, а отсутствие сотрудничества и террористические движения угрожают безопасности и стабильности этих мест, а также разъяснил новые стратегии противостояния опасностям терроризма, пояснил, что координации разведки, вооруженным силам и безопасности нужны реальные шаги, чтобы иметь возможность поддерживать стабильность безопасности.

Талабани указал, что силы Пешмарга, Асайиш Курдистана, Разведывательное управление (Заньяри), Контртеррористическая служба Курдистана и министр внутренних дел являются координаторами и сотрудничают в защите безопасности Курдистана. Сорвано многие террористические планы ИГИЛ, которые были призваны нарушить жизнь граждан и арестовано ряд террористов, что похвально для нас. Они должны быть более открытыми и ставить жизнь и мир людей превыше всего.

Были выражены шаги по реформированию воинских частей Пешмарга, поскольку Бафел Джалаль Талабани объяснил делегации, что все наши усилия направлены на формирование и военное объединение сил Пешмарга таким образом, который подготовлен в соответствии с требованиями этого этапа, и в то же время мы будем учитывать наш опыт, навыки и научные принципы сил Пешмарга и всегда должны быть силой людей и Курдистана. ПСКмедиа

Коалиция передала иракским силам десятки оборонительных заграждений

Сулеймания, Региональный Курдистан, 25 февраля - Совещательные силы Международной коалиции объявили сегодня, в пятницу, о передаче ирак-

ским силам десятков площадок оборонительных заграждений и сотен мотков колючей проволоки. «В рамках нашей миссии по консультированию, помощи и расширению возможностей мы недавно передали десятки поддонов защитных заграждений и сотни мотков колючей проволоки нашим партнерам из иракских сил безопасности», — говорится в заявлении коалиции. «Эта мера направлена на поддержку их постоянных усилий по укреплению стабильности и обеспечению прочного поражения ИГИЛ», — добавил он.

ПСКмедиа

ДИПЛОМАТ

№ 08 (472) 22-28 Февраль 2022-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Известному курдскому травматологу Казахстана 70-лет

Торопитесь делать добро!
На благо людей Умейте прощать, желайте примирения. Побеждайте зло добром. Не стесняйтесь малого размера помощи. Пусть она выразится в подаче стакана чистой воды, дружеском приветстве, слова утешение.

живший страшную трагедию 1930-1932 годов унесшую миллионы жизней несмотря ни на что протянул курдам братскую руку помощи.

Мустафа и Безар Хидировы воспитали семерых детей. Тяготили материальными трудностями бесконечные

тационно-диагностическом медицинском центре

Уже многие годы Миро Хидиров остается верен своему благородному призванию охране здоровья и жизни людей. Он знаток своего дела корифей в высоком понимании этого слова.

Тонко чувствующие Исцеляющие руки талантливого хирурга есть органическое продолжение — его ума и большого сердца. Коллеги особо отмечают замечательные качества Миро Мустафаевича, доброту, отзывчивость, благородство и порядочность. Его долгая трудовая деятельность отмечена многочисленными почетными грамотами и благодарственными письмами. Но, наверное, для Хидирова нет большей награды, чем искренние слова благодарности пациентов.

Дети — это зеркало нашего родительского воспитания, любви, добра, душевной щедрости. Вместе с супругой Хафас он воспитал замечательных сыновей.

Мирас и Латиф, верные клятве Гиппократова, работают врачами отоларингологами высшей категории. Славная медицинская династия Хидировых вносит свой вклад в развитие здравоохранения региона.

В большом доме Хидировых царят благожелательная атмосфера взаимопонимания и любви.

У Миро и Хафас Хидировых растут внуки — их надежда, отрада и продолжение рода. Они свободно владеют русским и казахским родными языками.

Миро Мустафаевич с присущим ему достоинством и позитивной энергией покоряет свой жизненный Эверест -70-летие.

Сердечно и тепло поздравляем Вас уважаемый Миро Мустафаевич со славным юбилеем и желаем благоденствия счастья и здоровья ещё на многие многие годы.

Луиза КИПЧАКБАЕВА

Эти слова вполне могут стать эпиграфом жизни героя нашего повествования Миро Мустафаевича Хидирова врача-хирурга высшей категории, главного травматолога-ортопеда Жамбылской области.

Миро Хидров, родился 13 февраля 1952 года в горном селе Каскабулак Таласского района. Отец Мустафа и мать Безар родились в Азербайджане. В этом южном благодатном крае крестьянская жизнь текла размерено и обыденно. Но в 1937 году неожиданно налетел страшный смерч и разрушил до основания веками сложившийся привычный уклад жизни.

Это была первая волна депортации. Тысячи курдских семей под конвоем солдат НКВД были насильственно высланы из родных мест. Разве могли тогда знать люди что навсегда покидают любимую землю, и она останется только в щемяще печальных песнях и воспоминаниях.

Продлав долгий тернистый путь в холодных и товарных вагонах люди оказались в совершенном чужом, неведом доселе крае-селе Уюк Таласского района Казахстана.

В их числе были и семьи Мустафы и Безар. В ту лихую годину казахский народ пере-

заботы проблемы но родители не отчаивались ибо верили что их детям уготованы более счастливые судьбы чем им самим.

Миро Хидировы в 1967 году окончил в Каратау школу-интернат им. Макаренко и поступил в Джамбулском медицинском училище, которое окончил с отличием. Работал заведующим медпунктом в родном селе. Каскабулак 1972 по 1974 год проходил солдатскую службу в строительных войсках в городе Приозерске Карагандинской области.

После демобилизации более года. Миро Хидиров работал медбратом на станции скорой медицинской помощи в Семипалатинске и учился на подготовительном отделении Семипалатинского государственного медицинского института, а в 1975 году поступил на лечебный факультет вуза.

В 1981 году после успешного окончания мединститута по направлению Хидиров начал свою трудовую деятельность в больнице скорой медицинской помощи города Джамбула. На счету Миро Мустафаевича сотни проведенных плановых и экстренных операций и спасенных человеческих жизней. Выйдя на заслуженный отдых, он продолжает работать Жамбылском областном консуль-

Бафел Джалаль Талабани: Никакая сила не сможет заставить нас остановиться

Сулеймания, Региональный Курдистан, 25 февраля - Сегодня, в четверг, Бафел Джалаль Талабани выступил с заявлением о Форуме Патриотического союза Курдистана. Из заявления: "Патриотический союз Курдистана — настоящая партия, постоянно обновляющаяся и имеющая цель. Она борется за национальные и патриотические права и выступает за основы прав человека, мира, демократии и права на самоопределение. На этом этапе радикальных изменений, который является возвратом к мудрой политике покойного президента страны Мам Джалалыя, мы делаем реформу основой для обновления и укрепления Патриотического

Союза Курдистана. В рамках этой реформы Патриотический Союз будет действовать и стимулировать учреждения к более тщательному выполнению задач. Долгосрочные политическая, экономическая, социальная и организационная стратегии, обслуживающие политическую и административную среду в Ираке, являются основным источником наших задач. Восторженная молодежь и наши активные женщины являются бесконечной силой для этой обновленной партии и лидерами этой благословенной борьбы. Старые Пешмарга, политзаключенные и люди с особыми потребностями, получившие ранения от уступов и боевиков, являются большим богатством для Патриотического союза Курдистана, и мы сделаем их опыт авангардом нашей работы. Слава и трезвость народа Курдистана — историческая и постоянная цель этой боевой партии, и никакая сила не сможет заставить нас остановиться. Кубад Талабани, начальник отдела, курирующего офис секретариата президента Мам Джалалыя, в четверг, запустил Форум обновления Патриотического союза Курдистана под лозунгом "Патриотический союз Курдистана, почему?". ПСКмедиа

ПСК требует ускорить реализацию отстающих проектов в Хурмату

Сулеймания, Региональный Курдистан, 25 февраля - Карим Шахр, глава 16-го Организационного Центра Патриотического союза Курдистана в Хамрине подтвердил, что "существует нежелание реализовывать проекты, которые ранее были одобрены для реализации в районах проживания курдов в Курдистане". В заявлении для ПСКмедиа Шахр сказал, что "существует явная задержка с завершением важных проектов в районах с курдским большинством в Хурмату, включая районы Ризгари и Кумари, поэтому работа над ними должна быть выполнена в ближайшие дни". Он добавил, что район Хурмату страдает с 2003 года, то есть после падения прежнего режима. По сей день отсутствуют проекты и о средств для их реализации, поэтому нужно использовать любую возможность для реализации проектов реконструкции судебной власти. ПСКмедиа

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Ramiz Qərib

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə

S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soyaq

S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица

С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar

mərkəzində yığılıb səhifələnilib və

"Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500